

01 ŞİİR Olğan

İKİ AYLIK ŞİİR DERGİSİ

Düşünen "Ben"i Düşün -İki Öteki Benin Diyalektiği-. **Zafer Acar**
Kaan Eminoğlu ile Söyleşi: "Teklifsiz Şiir, Tekinsiz Şiirdir". **Aykut Nasip Kelebek**
Ortak Yaşantıların Şiiri: "Sizi İkna Edebilirim". **Enes Talha Tüfekçi**
Kuşağını Harekete Geçiren Şair: Kaan Eminoğlu ve Şiiri. **Vahdetdin Oktay Beyazlı**
Kaan Eminoğlu'nun Huzursuzluğu. **Ahmet Yıldız**
Kaan Eminoğlu için Kısa Notlar. **Hüseyin Peker**
Yeni Hece İlkel Bir Mühendislik Mi?. **Mert Mevlüt Çökçe**

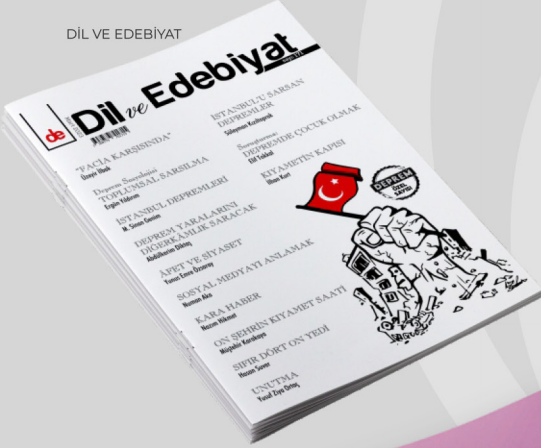
SAYI
34
FİYATI
51 TL

EYLÜL | EKİM
2023

TÜRKİYE DİL VE EDEBİYAT DERNEĞİ

DİL VE EDEBİYAT

OLAĞAN ŞİR

DİL VE
EDEBİYAT
ARAŞTIRMALARI

OLAĞAN HİKÂYE

KARDELEN

Yer: Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği Genel Merkez

Adres: Merkez Mahallesi Feshane Caddesi No:3 Eyüpsultan / İstanbul

İletişim: 0212 581 61 72 bilgi@tded.org.tr

🐦 tdedtr 📷 tdedtr 🌐 turkiyedilveedebiyat

Sunuş

TÜRKİYE DİL VE EDEBİYAT DERNEĞİ

Adına Sahibi
Ekrem Erdem

Genel Yayın Yönetmeni
Aykut Nasip Kelebek

Editör
Mahsum Oğrak
Yunus Emre Koşar
Yunus Emre Aklıbaşında

Yayın Kurulu
Hasan Hüseyin Özbunar
Samet Kara

Tasarım
Zülkarneyn Erdem Özсарay

Abonelik Servisi
0212 581 61 72
Mahibe Alşahin

Basıldığı Yer
Aktif Matbaa ve Reklam Hiz. San.
Tic. Ltd. Şti.
Söğütöçüşme M.Halkalı
C No:245/1A
Sefaköy - Küçükçekmece

ISSN: 2619-9246-0031
İki Aylık Ulusal Süreli Yayın

TÜRKİYE DİL ve EDEBİYAT DERNEĞİ

Feshane Caddesi Nu:3
Eyüp / İstanbul
Tel: 0212 581 69 12 - 581 61 72
Faks: 0212 581 12 54

Dergiye yazılar elektronik posta yoluyla gönderilir. Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın Kurulu dergiye gelecek yazılarda gerekli gördüğü düzeltme ve değişiklikleri yapabilir.

 olagansiir
 olaganşiiirdergisi
 olagansiir
 olaganşiiirdergisi@gmail.com

Bir hakikati dile getirmekte fayda var: Şiir türünün devamlılığı tehlikede. Okur topluluklarının şiirden hızla uzaklaştığı, yayınevlerinin şiir dosyalarına olumsuz yaklaştığı, şiirde biraz sivrilmeye başlayan gençlerin sonrasında rotayı daha dinamik mecralara çevirdiği ortada. Şiire emek veren insanlar olarak bu gerçeği görmezden gelerek yaşayamayız. Mevcut şartları değiştirmek, şiiri insanlar için yeniden cazibeli bir alan haline getirmek zorundayız. Burada sorumluluk öncelikle şairlere düşüyor: Demode deneysel işleri bir kenara bırakalım ve daha okunur, daha berrak, daha gerçeğin merkezinden şiirler yazalım. Şiir türünün devamlılığı tehlikede, diye başlamıştık; var gücümüzle bu tehlikenin karşısına dikilelim.

Bu sayımızda Kaan Eminoğlu hakkında bir dosya hazırladık. Kaan Eminoğlu şiire ve eleştiriye ciddi anlamda emek veren, toplumsal meselelerde Türkiye'nin ve Türkçemizin bağımsızlığından yana pozisyon alan bir arkadaşımız. Kendisiyle gerçekleştirdiğimiz söyleşide edebiyatımızın son dönemdeki gidişatına dair önemli açıklamalarda bulunuyor. Bu sayıda yayımlamaktan büyük mutluluk duyduğumuz bir başka metin de Zafer Acar'a ait: "Düşünen 'Ben'i Düşün: -İki Öteki Benin Diyalektiği-". Zafer Acar bu yazı dizisinde kendi şiirleri üzerine derinlikli düşünceler üretiyor ve şairin kendi şiirleri hakkında konuşması gerektiğini kuramsal temellerle dile getirerek önemli bir paradigmayı ortadan kaldırıyor. Bu yazı dizisinin, Zafer Acar'ın poetikasını kavramak isteyenler adına çok kıymetli veriler içerdiğini de şimdiden belirtelim.

Önümüzdeki süreçte teorik dosyalara ağırlık vermeyi planlıyoruz. Gelecek dosya konumuz: Ustalık. Katılmak isteyen arkadaşlara haber vermiş olalım.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere.

Aykut Nasip Kelebek

İçindekiler

<i>Can Acer</i> Güman .	03
<i>Zafer Acar</i> Methiye-Yi Şey Abi .	04
<i>Mehmet Baş</i> iyi geceler .	06
<i>Ömer Yalçınova</i> Çıt .	07
<i>Hüseyin Kalyan</i> Vaaz .	10
<i>Kaan Eminoğlu</i> Kaybetme İhtimali .	13
<i>Osman Serhat Erkekli</i> Dörtlük .	14
<i>Abdullah Yalın</i> Selvili Köşeyi Dönüyoruz .	15
<i>M. Hüseyin Özer</i> Çığırkan Sözler .	17
<i>Zana Öngenç</i> nihavend .	19
<i>Aleyna Nur Yaz</i> kuşluk vakti .	20
<i>Betül Aksakal</i> Eyaz'ın Kanlı Elbisesine Şiir .	21
<i>Usame Yördem</i> Yorgun Mermi veya Kuru Tuz .	22
<i>Uğurcan Güler</i> Cumhuriyetin Yüzüncü Yılı ve Benim Gözaltı Morluklarım .	24
<i>Eda Yılmaz</i> Behre .	25
<i>İlknur Oral</i> vedalar .	27
<i>Aykağan Yüce</i> Eylemsizlik Kararı .	28
<i>Elif Naz Baykuş</i> Katran .	29
<i>Kadriye Admıuş</i> İsrailoğullarından Mesel .	31
<i>Zeynep Yıldırım</i> Kan Nereden Akıyor .	32
<i>Muhammed Faruk Ayata</i> Ütülü Ölüm .	34
<i>Aykut Nasip Kelebek</i> Kaan Eminoğlu ile Söyleşi: “Teklifsiz Şiir, Tekinsiz Şiirdir!” .	36
<i>Enes Talha Tüfekçi</i> Ortak Yaşantıların Şiiri: “Sizi İkna Edebilirim” .	50
<i>Vahdettin Oktay Beyazlı</i> Kuşağını Harekete Geçiren Şair: Kaan Eminoğlu ve Şiiri .	54
<i>Ahmet Yıldız</i> Kaan Eminoğlu'nun Huzursuzluğu .	58
<i>Hüseyin Peker</i> Kaan Eminoğlu İçin Kısa Notlar .	62
<i>Zafer Acar</i> Düşünen “Ben”i Düşün -İki Öteki Benin Diyalektikliği-. .	65
<i>Mert Mevlüt Gökçe</i> Yeni Hece İlkel Bir Mühendislik Mi?. .	78

Can
Acer

Güman

Küçük bir otobüsle
Sokaklarında büyük otobüslerin dolaştığı şehre vardım
Büyük bir çırpınma göğsümde
Kendimi böyle küçük buldum diye
On altı yaşımıydım, koca dünyaya vardım
Küçük bir ceketin içinde

Büyük hikayemi ona yazdım
Küçük bir defter iç cebimde
Ne aşk hatırası ne siyasi kavga defterimde
Kaçta geçer Keçiören'e giden otobüsler evimin önünden
Geçen hafta kaç saat çalışmışım mesai bittikten sonra
Alacağım kaç lira, kaç lira gönderilecek babama
Bir hikayem olmadı bunlardan başka

İşçi sınıfı küçülüyordu dünyada ve ben büyüyordum
Ambara inecek mallar omuzlarımda
Dumandan bir portre gibi belli belirsiz
Bazı kızlar kafamda

Ne kadar uzağa sürgün verir kök
Koparın, ben meyve vermişim bu dünyaya daha çiçeğe durmadan
Bir kelime öğrendim bugün
“Gidiyorum geleceğim gümandır” diye
Dinlerken Hacı Taşan'dan

Zafer
Acar

Methiye-yi Şey Abi

Ağır ağır çıkmak istemediğin için villadaki merdivenleri
yaşlanan gövdene düzayak bir ev almışsın ezansız bir semtten
dert etmediğini biliyorum, camiyle aran açılalı çok olmuştu zaten
biz Ayasofyaları Süleymaniyeleri doldururuz üzülme sen keyfine bak
Şey Abi
yerine namaz kılar taptaze ekmek gibi dualar yollarız Afrikalı açlara,
sen keyfine bak
hak ettin yaşamayı yüksek duvarlarla çevrili cennet bahçende
en az fabrikandaki işçiler kadar çok çalıştın Şey Abi hak ettin tabii
yaşlansan da ülken için çalışmaya devam ediyorsun, emekliliği yasak-
ladın kendine
sermaye koyup aldığın makinelerin hepsi sensin, günde 24 saat mesai
yapıyorsun tabii
gürültüyü içeri almayan lüks araban ve şoförün olmalı tabii, Şey Abi
arka koltukta finans tefekkürüne dalmalısın tabii
Avrupanın Amerikanın büyük kentlerinde de birer dairen olmalı tabii
yabancı dile ne gerek doğuştan dünya vatandaşıysın sen, olmalı tabii
ibadet eder gibi çalıştın bu dünyada, eminim kurtarmışsındır öte dün-
yanı da
senin için cimri diyen boş boğazlar var, patates alırken bile pazarlık ya-
par onlar
bugün karınlarını doyurmadan yarın ne yiyeceklerini düşünür onlar
üretim araçlarına el koymaktan bahsedip duruyorlar, apaçık hırsız onlar
ya sen, “Allah bütün rızıkları verendir” ayetine bütün kalbinle inanmışsın

yarını bir an bile düşünmeden yaşamaktasın
kaldığın otelin, yediğin yemeğin, aldığın eşyanın fiyatını hiç mi hiç sor-
mazsın
çocuklarını yurt dışında özel okullarda okuttun, böyle cimri mi olur
karın en pahalı markaların kıyafetlerini giyiyor, böyle cimri mi olur
kedine köpeğine yaptığın harcama üç beş aileyi doyurur, böyle cimri
mi olur
diye sorarlar adama Şey Abi

çoktan hak etmiştin
ama şimdi yazabildim bu methiyeyi
affet beni Şey Abi

söz veriyorum sana
öldüğünde senin için ben yazacağın en iyi mersiye

*Mehmet
Baş*

iyi geceler

şimdi gece vardiyasında kalbim
uykusu gelmeyen çocuklara
masallar anlatıyorum
kavimler göçünden bu yana değişen birşey yok
hammurabi ne anlar aşktan
urgakina ne anlar

zigguratlar önünde kahinlerin hıncı
gilgamişin elinde paslı bir kılıç
zeusun mermerden kulakları kopmuş
eğer antik çağda yaşasaydın
afroditin yerine seni koyarlardı

biz o zaman anıtlar dikiyorduk
yenisey ırmağında atlarımızı suluyorduk
şimdi düşünüyorum da
o kadar asrın içinden geçip
kalbimize köprüler kurduran bu aşkın üstünü
hangi yara bandı kapatabilir

şimdi iyi geceler
belki tavus kuşları girer rüyana
oturup dinlenelim biraz
yollar bir urgan gibi uzarken

Ömer
Yalçınova

Çıt

Çıt diyor balkon korkuluğu çıt
Depremi hatırlatıyor her gün; uyurken, uykudayken
Uyandığımda
Ben buradayım
Hiç gitmedim ki diyor
Kalmnlaşıyor sesi bazen tok

Koca şehirler yıkıldı
İnsanlığımız vicdanımız ve sabrımız kalmadı
İyi şeyleri alıp götürdü deprem
Temiz insanları dostları kardeşleri ve hocaları
Şimdi yalnızca kendini düşünen insanlarınız
Aşklar sevinçler gülüşler ve hasret
Yalnızca acı

Depremden önce yoktu bu
Çıt sesi, balkon korkuluğunda
Şimdi her gece sıcak soğuk veya ılık hava
Değişmiyor, ben buradayım diyor sarsıntı
Bir yere gitmedim, çıt

Günlerce bu sesi duyarak uyumaya çalıştım
Uyku denirse
Günlerce çıkıp çıkıp baktım bu sese
Nereden nasıl ve neden geliyor
Korkuluğu sarstım, öyle ya bir sarsıntıdır ancak
Diğer bir sarsıntıyı ortadan kaldıracak
Bulamadım, çıt diyordu arkamı döndüğümde
Yatağa uzandığımda çıt

Kerpiçler dozerler kolonlar ve duvarlar
Büyük bir gürültüyle yıkılır sanırsız öyle değil mi
Öyle değilmiş, depremde sonra öğrendik
Motor sesi karışıyor çimento tozlarına
Duvar yıkıntıları bir toz bulutu olarak görünüyor sadece
Birkaç takırtı tukurdu ve bizim uzaktan izleyişimiz
Sonra diyorum yanımdakine
İçimin parçalanması bu
İçinde duyduğun ses

Alışmadık alışmayacağız, bu yıkıntılar, dişi sökülmüş apartmanlar
Ve evler arasında yaşamaya
Ümidimiz olmayacak olmadı olmuyor
Hiç merak etmeyin beş yılda toparlar Maraş diyen dostumun
Gözlerinin içine bakıyorum
İnşallah senin dediğin gibi olur
Ama maalesef ihtimal yok

Alışmıyoruz, her gün konuşuyoruz depremi
Artçılarını 5.4. Yıkılmaz abi değil mi
Artık bu oturduğumuz evler diye soruyorlar
Merak etmeyin diyor, yer yerine oturdu
Kolonlar duvarlar oturdular yerlerine

Artık yalnızca sohbet etmek anlamına gelir
Artçılar, sesler, sarsıntılar ve korkumuz

Yıkılmadık yıkılmayacağız
İnsanı ne yıkar ki zaten
Başka bir insandan başka
Hesapçı dostlar, market etiketleri,
Her gün artan kebab fiyatları kelle paça
Ödenmeyen borçlar
Satılmayan dükkan
Kapıya dayanmış ev sahibi

Balkon korkuluğu çıt
Çıt diyor bütün şehir
Kalbimin kemikleri yok

*Hüseyin
Kalyan*

Vaaz

Geçti pençesi zamanın
Kürek kemiklerime
Söküldü kanatlarım
Düştüğümde ganimet peşine
Rızık yerine

.
Yoksa niçin sapanına taş koysundu bir çocuk
Eve kuş cesediyle dönmek övülmese
Annelerce
Yoksa hangi çocuk kırlarda oynadığı kuzulara karşı
Döner katile
Övmese süt kuzusundan kebab yapmayı kabile.

Böyle böyle
Sivrildi dişimdeki vahşi
Köpek
Sivrildi
Artık iyi bilenmiş tırpanlara benzeyen
Yetişkin işi damarlı ellerim de
İndim
Savaş meydanına ilk gençlik resimlerimle
Kazandım fakat
Bere doldu ruh etim de

.
Dehşete düşerim heyhaaat
Vaaz verirken
Aklımdan hep bunlar geçer de
Dehşete düşerim

Bakarken
Öğütçü zümrelere
Mabetlere
Kürsülere
Kibarhanelere
.
Kendimden bilirim
Bilirim kendimden
.
Zarafetin kutlu sancağı
Dalgaları ancak
Vahşet adlı o hunhar rüzgarın esnemesiyle
Zarafetin kutlu sarayı
Kurulur ve anbean
Vahşet adlı donuk kandan
Tuğlaların dizilmesiyle
Üst üste
.
Sıvacı vicdan
Perdeci vicdan
Maskeci vicdan
.
Tuğlaya sıva
Nefse perde
Veche maske
.
Islak mağaramdaydımken
Oysa

Mutluydum
Yer içer geniřlerdim
Karanlık lkemde
Kendimle

•
Heyhaaat

•
Kimseyi sevmeme řerhim var artık
Herkesi bunca sevmemde

*Kaan
Eminoğlu*

Kaybetme İhtimali

İçimi ısıt, beni harla, nefes almama olanak sağla
Yardım et ona yeni anlamlar katmama
Bilek değilim, kol değilim, kemik değilim
Kırılmakla aram yok en fazla incinirim

Sevdiklerimin gülüşü için yaşıyorum
Ve düşmanlığı için sevmediklerimin
Bakracı delik bir acı gibi sızıyorum her yere
Boşa akıp gidiyorum Türkçenin sebilinde

İşte tam burada, iki kişi aynı anda
Dalmışlar bir seyre, eskisine göre temaşa
Fırlatılıp atılsam da hep kendimden uzağa
Gene de inanmam üçten fazla seken taş

Söz geçiremiyorum içimde kor olan çakıla
Parmak alıştırma için yardım
Et bana, düğme ol, beni ona kopçala
İmkân sağla iki yakamla bir arada yaşamama

Suyumu kurut, deremi ıslah et, bana biraz merhamet
Ziyan sayılmam boşa akan gözyaşım değilse
Yenilsen de dene; yine dene, yine dene
Güzeldir elbet kaybetmenin ihtimali bile

*Osman
Serhat
Erkekli*

Dörtlük

Bu güneş dünkü güneş mi
Dünkü ben ben değilim
Peki ya
Öpüştüğümüz saatler nereye gitti

Abdullah
Yahn

Selvili Köşeyi Dönüyoruz

Sarmıyor artık bu ölüm kokusu mart dokuzu fırtınası
Çalı altlarında ötmeğe başlamadan birkaç gün önce
Boğaz en dingin halindeyken çıkıverirdin karşıma
Bacaklarımda karıncalar, elimde kalemim
Yoksa kapanırdım kıpırtısına ayaklarının

Kayalarda erikler biteviye
Yoğun bir sise hazırlanıyorduk oysa aydınlanmıştı hava
Kanhca'dan Beykoz'a bizim gibi işte
Üzerinde zakkumlar yatıyorsun, sabahı bekliyorsun
Bir karınca daha bu haşaratın canlanması binbir renk içinde
Ölmeyecekler her yerdeler
Evet, işte geçip gidiyorsun akşam çökünce

Yerleşemiyor kavaklara bir türlü kimileri
Dolanıyor güneş üzeri tozlu balkonumda küçücük bir serçe
Beklemiştik seni inatla koparmağa çalışır gibi
Çattırt diye çatlamış bir kızılgaç birkaç yerinden
Oraya buraya savurmuş seni poyraz
Hiçbir şey söylemeden Kuzey'den Güney'e
Sen nasıl acısın nasıl bir sevinç

Habersizce yanaşmışsın daha doğmadan gün
Susuz kalan uçuk pembe bir dağdan beslenmişsin
El arabasıyla taşınmışsın oradan oraya
Taşınıyor bütün aşklar geri geri
Burada da bulmuşsun beni
Dünyayı görmeye çıkmıştım deli kavağın ardında
Herkes konup kalkıyor çılgık çılgığa
Beklemek hiç susmaz mı?
Oysa her uzattığı dalının ucunda bir gonca

Tepelerde serinlik ve özlem şarkıları
Bütün tahtaların çivileri çekilmiş,
Bütün tekneler alabora
Mavi deniz karanlık
Selvili köşeyi dönüyoruz
Ellerinde elemimle

Artık kullanılmayacak bir selam göndermişsin önce sen geliyorsun
Gece biz gidince ışıyacak
Ya da sen sigara yakınca aydınlanacak bu gece
Belirsiz grilik kalacak
Yine soğuk ve ıslak saçından tanıyacaklar seni
Koparılmaması gerekiyor leylağın
Yavaşça yayılıyor göğsümdeki sızı
Kayaların arasından sıza sıza denize varır
Durdular mı geri döndüler mi yoksa
Oysa ulaşmıştım sana

*M.
Hüseyin
Özer*

Çığırkan Sözler

her işte bir hayır vardır da
yaşamak ağır geliyor bazen

biriktiriyorsun artık hayalleri
umut kapısı tersinden kapanıyor
açılmıyor aşılan heybetli cendereler
bir adım atıyorsun geleceğe de
yaşamak ağır geliyor bazen

çocukluğun aklına geliyor
Büyük hayallerinin hatırına
şimdi gözlerin kadar küçük
gözlerin kadar uzakta sevinçler
tam kapatıyorsun eski defterleri de
yaşamak ağır geliyor bazen

gençtin, hatırla ihtiyar seslerini
çığırkan sözlerle isyan ettiğini
kurduğun dirençli cümleler kadardı
özendiğin heybetli harfler
şimdi bir yazım vaktidir ikindi de
yaşamak ağır geliyor bazen

ağır ağır akıyor yollarında kuruttuğun güller
hızlı adımlarla hantallaşılıyor derinlikler
düşünce bıraktığın bilyeler, topaçlar, çiçekler
taze ekmek gibi yayılır ah ettiğin düşünceler
göçmek istiyorsun dağlara inadına
yanmamış nehir kenarlarını arıyor bakışların da
yaşamak ağır geliyor bazen

beke artık bu yazım duvağında beke
içine konuş, koğuşlan ıssız nefesinle
kaldır parmak uçlarını beklersin aşk burcunda
yalnızlığı kadın bellemiş kor yüreğınle
şefkatını al derin gözlerinin en تنها yerlerine de
yaşamak ağır geliyor bazen

Zana
Öngenç

nihavend

anneme...

bil kadının
düşünü ellerinle beslersen
-ki en yakın uzuvdur kalbe parmaklar-
şiddetli yağmurlarda şimşeklerden korursun
oğullarını
ve kıvraklığında sözün ve sesin
ve dokunuşunda dudaklarının umut vardır

senin o her şeyinle diriltişin ölüleri
isa'dan miras kalmıştır
yüzünde biriken eğri telaşı en iyi
ölüler tanır
en iyi sulamaklarını yağmur üstlenmiştir
sıcak taze bir mezarın

sebepsiz gülersin sanrı değildir bu
içinde öreceğin sessizlik tınısı
say ki coşkun bir kıpırtısıdır aşkın
göğü besleyen mavilik kalbin
bilmez kimseler evidir tanrının

boğazına anın zemberek düştü
düştü dişilik sancısı gözbebeklerine
göğü takarsan ipek kadar en az
nihavend yakışır sana

*Aleyna
Nur Yaz*

kuşluk vakti

şimdi peltek harfler büyüyor ağzımda
ağzımda dişlerimden kovulmuş tütün boşluğu
büyüyor, büyürüz çünkü her boşlukta
kuşluk vakti kadar hızlı geçiyor yirmiler
tutarken ellerinden okuyorum gençliğini
kalbin var güvendesin
sırlarında dolanan ellerim ayartmıyor seni
ilk söylediğim yalan şurada soluklanıyor hâlâ
evirip çevirip adını bulamadığımız duygular
nereye gitsek peşimizden gelen yenilgi
daha dün bir kez daha hatırlamışken
daha dün bir kez daha tüm bunlar
yazılmadıkça yaşamaya değmiyor hayatımız
bağışlamıyor kötüye yordüğümüz düşler bizi
dolanacağı yerleri yitiriyor artık ellerim
kalbim yok şüpheliyim
her şeyin meşru olduğu rüyalara dönelim

*Betül
Aksakal*

Eyaz'ın Kanlı Elbisesine Şiir

Köprüde yirmi kadın kahkahası
Küçük büyük solgun yirmi ağızdan
Aynı anda başlayan nehir şarkısı
“Suyun sırrı götürdü onu, suyun sırrı, suyun”

Kara bir örtüye Eyaz, binek istediğinde,
Ateşler yakarak iyileştiği köyünden
Yolculuk, gündönümleri, şehrin yirmi kadınlı köprülerine
Sandal üstünde bir atla...

Yağmurdu, köprüydü, şarkıydı,
Balk oynadı derler oralarda
Nehri geçtiler su boyu şarkıyla
“Suyun sırrı götürdü onu, suyun sırrı, suyun”

Kara örtüsünü örttü atına,
Nehrin ortasında sandalda
Korumak için yirmi kadının nazarından
Yağmurdan, balktan, korkudan

Karşıya geçtiğinde atıyla Eyaz
Su yanına avlu döşedi sarı lambalarıyla, üst üste taşlarıyla
Her taşı koymasıyla bir...
“Suyun sırrı götürdü onu, suyun sırrı, suyun”

Yağmur söndürmüyor ateşleri
Bir daire boyunca yanan, Eyaz'a şifa olan
Kahkahalar her yıldırımla susuyor
Yirmi kadının şarkısı da hikâyesi de nazarı da

*Usame
Yördem*

Yorgun Mermi veya Kuru Tuz

Akışın içinde, galiba delirmemenin yollarını arıyordum.
Sesler bu yüzden vardı, insanların tıslayışları, bir kola kapağının altındaki ümit bozan yazılar bu yüzden.

Hayatın olağan bir yanı vardı, gülümseyiş bundan,
Taze ayakta kalmalar, acaba güçlü müyüm ulan'lar, ne yapabildik,
başa gelen çekiliyorlar'dan çok başka bir şey vardıysa, bundan.

Niçindi bulantı sorusuna,
Demin ölmüş birini gördüm, diye başlayan cümleyle kaldım hayatta,
bu güzeldir.
Bir yanıt etmedim ancak yine de denedim.
Galiba henüz delirmediğim ancak bir yol edindim.
Niçindi bu?

Düz bir zemin, büküldüğünde anlamları ansıttı.
Çok sözcükler seçtim, ağza oturan.
Bana bir şeyi yanlış bağırın babam, kısaldı, kısaldı ve yok oldu.
Aklıma yok oluş gelmesin diye aklımı kullanmadım.
Delirmediğim ancak hayatta da duramadım.
Bir şey başladı, sürdü, sona erdi.
Olduğum yerde, hep birbirine varmayan çalışan noktaları tümledim,
biraz az ölsen baba!

Neydi, çocuklukta başlayıp hep mırıldandığım, açılmayan bir kapının
ardında, karanlıkta kaldığım,
O büyürken içimde tutamadığım sevginin yansıması, neydi?

Hep sorunlar çıkarıp bu bağlanmalar olmamış diyen çok tahsilli birinin,
çok tahlilleri değil.
Uzaklaştırıp dururken beni, değil sırtımı döndüğüm her şey, değil neden
bir bıçağa dönüyordu, değil bunlar değil işte.

İlerlediğimde, bacak bacak üstüne atabilirim.
Kendime aynadan gülebirim. Durup böyle
En iyi ben bekleyebilirim mesajını gerinerek verebilirim ancak ya sonrası?

Adımı ıslatıp ağzından ışitirken, biriyle tanışmak için can atabilirim.
Niçin olmasını bu?

Delirmedim. Bir miktar yol düşündüm. Tetiği çektim. Kuru dudaklarımı
yalayıp durdum. Kurşun ve iyot yedim.
Babamı düşündüm, sabahtı galiba ya da akşam.
Ölecek gibi değildi, gülümsedi. Hepsi bu.

Uğurcan
Güler

Cumhuriyetin Yüzüncü Yılı ve Benim Gözaltı Morluklarım

bir silâhım yok savaştacak
bir silâhım yok aşka tutunacak
çocuklar gezerken ölüm avlusunda
kimse yok onları durduracak
sürekli kaçarken kendime
köşe başlarında rastlıyorum ancak
nedir bu, dinmek bilmiyor işte
bir kıyamet koptu kopacak
bu ayrılıktan sonra
gün ışığı değmiyor artık toprağa
ve güzel sözler söylüyorsam hâlâ
değerini bilmek için kalbim
tüm yıkımlarda
varsın hiçbir söz açmasın kendini sana
bir silâhın olmasın kalbinden başka
başladığın yere dön! zamanla
çünkü bazı şeyler yaşanmalıdır aşklarda.

Eda
Yılmaz

Behre

Seni okudukça nüksetti şairliğim, seninle öğrendim
Bu çağda Nuh'un gemisi, atların sırtında olmakmış
Şiirlerde çarpışmak, bir kuğunun boynunda yükselmekmiş
Ey diri ve dingin çehreli kalemdaşım
Kırıldım, kırıldıkça sıyrıldım çarpıntılardan
okudum daha güzel bir şiir yoktu yazgıdan
Behrem dedim, ben anlatamam sen duy sessizliğimi
Çünkü insan çığlıklara karamaz aşkın afakıyla savaşıırken ışıkları
Heyecana boğmak ipi bir sevdanın boynuna geçirmektir
Derinlik dururken karanlığın cazibesi yok
Sevmeyi şahane bilen bir adam derinleşmeye değerdir

Ey gözleri gönlüme bir Eyüp aşkı yaşıtan adam
Her çekiliş erişmek arzusu uyandırır
İkimiz de biliyoruz
İffetle başlayan bir aşkın kaderi kefle yazılmaz
Bir ruh, unutmak istemez incelmek ve çoğalmayı
Şairsin, şairim, aşikârım
Bir masaldır Yusuf'unu bekleyen Şivekârım
Ürkek bir hayranlıkla kendime saklıyorum anladığımı
Oysa anlamak biraz da anlatmaya muhtaç
ve bu ihtiyaç
sözlerin sürgüsünü açan cesaretle yaşayacak
Hakhsın vakti var

kağıda geçirilenlerin ömre geçirilmesinin
öyleyse şarapla değil şiirle karıştırmak lazım günleri
Bir şair dünyayı fetheder, iki şair birbirinin duasını alır
Duamdır
Deniz gibi dolmak seninle kıyamın safına bir ömür
Anladım şaire olmadan da bu gemiler sefere yürür
Ümidin ve sabrımın melez çocuğudur bu şiir
Ey şair inkâr etmem, başa dönemem, yazmak şart, mısralar çatık
Kalbimin gamzesisin yeni bir oluk var yüreğimde artık

*İlknur
Oral*

vedalar

bir gülün mektubundan arda ne kaldıysa bu korkak ellerimize
çekip giden günler uğruna güneşleri selamla
“vedalar hak edilir mi?” diye soruyorlarsa sana
gecelerce düşün dur,
biliyorum, ben vedaları hak ettim diyebilmeli insanlar da karanlıklarda

nasıl birikiyorsa içinde anılar
ve nasıl dönüp duruyorsa kafanda yaşananlar
şehir merkezinden uzak çöplüklere benziyor gözünün önündekiler
ve insanlar, kuşlara da iyi davranmasını öğrenecekler
nerelerden geliyorsa ve nerelere gidiyorsa hayat, çok uzun ve o kadar
da kısa yollar
bir haziran akşamı ılık esen rüzgârlar gibi gülümsetecek seni de vedalar

hiç yoksa son bir veda, son bir eda diye karşında durunca
o duru, sessiz ve sakın denizler
yine dualara kalacaksın
tekrar tekrar açacaksın o zarfları, gözlerinin okumaktan silikleştirdiği
harfleri arayacaksın beyaz sayfalarda, karanlıklarda

belki bulutlar da korkar şimşeklerden
belki güller de korkar dikenlerden
ben de korkuyorum vedalardan

ama biliyorum, ben vedaları hak ettim diyebilmeli insanlar da karan-
lıklarda

şimdi, soruyorum sana:
“vedalar hak edilir mi?”

Aykağan
Yüce

Eylemsizlik Kararı

İnsanın kaldırma kuvveti diyorlar yarasına
Sanki sudan sebepler buna bir bahane
Hata arıyorsan eğer gündüz gözüyle bir daha yokla
Karanlığa kalmadan suçun cezası, karanlığa kaldıktan sonra
daha fazla. Sen say, parmak uçlarına verilen hak
Hâkimin karşısında ağır bir ceza, taraflar arasındaki anlaşma
Silah bırakan bir örgütün pazarlığıdır.
Eylemsizlik dediğimiz bir o kadar da eyleyebildiğimiz şey
Kimseye çarpmadan sağ salim eve dönebildiğimiz fiildir.

Uygun koşullar altında bazen uygunsuz davranabiliyoruz
İşte buna yasalar aleminde kusur deniyor. Silah bırakan örgütlerin yaptığı şey
Bir sürü canlı türü yok oldu. Yasalar karşısında savcının talep ettiği
İnsanlar aleminde dişin ağrıyınca yaptığın tuzlu gargara
Aşıklar için masalın başlangıcı
Bir varmış bir yok muştan sonra başlıyor.
Ayrılmak için bu da bir bahane: fikirlerimiz uyuşmuyor
Örgütler için mutlu son
Eleman kazanmak mesela.
Fikirler uyuşmayınca yaşadığın boşluk. Ondan sonra kaldıramıyorsun.
İntihar için sudan sebepler. Elektrikler kesilince ampul, lamba, floresan, mum ışığı ve gaz lambası
Yorganın altında bütün gün yaşamak
Yer altında hiç çıkmadan yaşamak
Örgütsel bir şey bu aşk da
Âşık olduğunda sanki suyun kaldırma kuvvetini bulmuş gibi
Bütün elektriğini boşaltıyorsun toprağa
Militanların can verdiği nokta

*Elif Naz
Baykuş*

Katran

Ağladığıma ağladım
Taşlar ve demirler çörekledi mideme

Hangi duayı sürdüysem yüzüme
Silemedi gözyaşlarımı

Gece bitti dert bitmedi
İlaçlar bitti sancılar dinmedi

Kanımıza katran karası karıştı
Bu da geçer ağlama diyenler bitmedi

Teselliler daha çok ağlattı
Kaç kere daha kusarsam
Biter içimdeki çimento

Kıtalar kaydı
İnsan yine eşrefi mahlukat olamadı

Ölenler bir kere
Kalanlar her gün toprağa bulandı

Dünya döndükçe
Çoğalıyor kalbimdeki leke
Özürler pişmanlıklar ve tövbeler
Hepsi toz bulutu şimdi

Ay sırtını döndü
Yıldızlar dünden de uzakta

Ellerimiz boyun büktü güneşe
Teneşirde fokurdayan su
Eritmedi tenimizdeki buzu

Oksijen değil ölüm bu soluduğum
Günlerdir sahipsiz cesetler dizili burnumda

Topraktan geldiğimize inanmışım
Artık iman ettim toprağa gideceğimize

*Kadriye
Admıř*

İsrailoğullarından Mesel

Göçtü kervan kaldık dağlar başında

Ah vah eder peşinden gelirdik, şimdi elimizden ne gelir ey Musa?
Elimizi koynumuzdan çıkarınca görmedik yed-i beyza
Yedi çizgi gördük avucumuzda, yedi hançer izi, düş yarası
Kaderine bakar da canının acımadığını söylermiş kimi,
Sen yalan söyleyebildin mi?
Yoksa canının acısı elinden alınmıştı da
Gülümsüyor muydun, Musa?

Göçtü kervan kaldık dağlar başında

Sahiden kaldık.
Sis doruklardan aşağı yılan gibi koynumuza girince
Başımıza bela da aldık (aklımızdan şüphe ederiz)
Ne ki kaderimizi sevmezdik (oracıkta ölüp gidemezdik)
Alınyazısını hecelerine kadar seven Musa'yı istedik
Biz ki heceleyemezdik bile,
Git dedik kal dedik;
Tek hece aşk dedik.

Göçtü kervan kaldık dağlar başında

Kızıldeniz'in kokusunu duyunca rahatladık
Yolunu kaybeden denizcilerden demirkazığı,
Hiç yol edinmemiş olanlardan aşkı çaldık
Baktık ki içleri boştu, baktık bakışlarında kimsecikler yoktu,
Çaldıkça fakirleştik, çaldıkça ferahladık
Musa'yı unuttuğumuz oldu,
Yemin olsun, hayıflanmamız çoktu da vaktimiz yoktu,
Süvarilerimiz Kızıldeniz'e varınca huzuru tattık.

*Zeynep
Yıldırım*

Kan Nereden Akıyor

1

Bir kibrit yanışının ilk kıvılcımı
Küle döndüm sanki
Merhemini ellerine sürdüğüm gün
Yaralarının bana geçeceğini bilemezdim.

Kurşun hani
Bıçak hani, ok nereye saplandı?
Kan nereden akıyor?
Vurulmadan nasıl ölünür?

2

Bazen toprağa kavuşmadan
Toprak üzerine atılır
Protesto etmeden, soluğun kesilir
Dönüp kavuşacağımız yerde güneş yok
Yeryüzünde kaybolan
Kaybolmaz yeraltında

3

Bazen durup bulunduğun yeri
İpi izlemek üstündeki cambaz gibi
İğneleyici cümle; kanlı ağız, delik deşik dil
Hayatını işgal eden insan
Böyle nereye kadar gidilir?

4

Kuşlar yeni caminin göğünde
Aksam ezanını dinliyor.
Tripotla ay ve camiye
Kadraja sığdırmaya çalışan adam
Oturdum, bekliyorum, hafiflesin diye acı
Ve akıyor zaman durmuşçasına yavaş.

*Muhammed
Faruk
Ayata*

Ütülü Ölüm

Bugün ilkokula başladım, sınıfım otuz kişi
Kuru boyayla resimler çiziyorum arka bahçede
Geleceğime anı yüklü mısralar pazarlıyorum
Kalemim toysa da kalbimdeki heyecan ıslak
Hayatımın kaniyla besliyorum bir sayfayı
Aklım, satırların altındaki büyüye henüz uzak
Henüz kitaplara sığmıyor peşine düştüğüm merak
Dünyayla yaralandım tahmin edemezdim yedi yaşımda
Bunca bıçak koynuna ne sebeplerle doldurulmuş
Bilemezdim yılların kabuk bağladığını kanadıkça
ve hâlâ bilmiyorum, neden bir şaire rastlayacak
Kılıçsız ruhum keskin bir muhatap ararken

Ortaokulda yeni arkadaşlar edindim
Ama her zaman daha zevkli yalnız dolaşmak
Tek başıma yürüyorum çehresinde insanlığın
Soru kokan tenine toprağın hâlâ aşınayım
Kaygılarım beni şehrin son bulmaz çelişkisinden
Paslı ilişkilerinden uzak tutuyor şehirlinin
Susunca birden kelimelerle doluyor yanaklarım
Konuştukça beni hayalperest buluyor her insan
Henüz yumruklarına gerçeğin maruz kalmadım
Yeri öptükçe haz alıyorum hülya tarlalarında
Habersizim sevildikçe derinleştikten kızların

Yatılı lisede anladım yaşama doyulmadığını
Yine de susturamıyorum gürültüyü karnımdaki
Toprağa acıktığını görmüyorum hiçbir insanın
-hangi mahkûm bir sehpa görmeyi arzular ki?-
Gözlerimi kapatmaktan korkuyorum geceleri
Azrail belki yatağıma mezarlıktan daha yakın
Ne çocuğum şimdi ne Peygamberin alnında
Seilmeyi simgeleyen isim parlatıyor çehremi
Bu yüzden durmaksızın hesaplaşıyorum şu an'la
Son trene biletimi keserek sonsuzluk garında

Pek çok insan günahkâr yarınlar peydahlamak
Günahlar işlemek niyetindeyken tevbelerine
Konusuyorum yalan sözler etmek tehlikesiyle
Beni yirmi yaşında bunca cürete sürükleyen
Ütülediğim ölümdür hayatı çıkarıp üstümden

Kaan Eminoglu ile Söyleşi: “Teklifsiz Şiir, Tekinsiz Şiirdir!”

Soran: Aykut Nasip Kelebek

Merhaba Kaan. Şiirlerini, dergiciliğini ve medyaya da yansıyan birtakım eylemlerini konuşacağız ama hikâyeyi en başından alalım istiyorum. Şiir yazmaya ne zaman başladın, edebiyat dergileriyle nasıl tanıştın ve edebiyat ortamındaki ilk tecrübelerin neler oldu?

Şiir yazma serüvenimi ikiye ayırarak anlatmam daha doğru olacaktır diye düşünüyorum. Bunlardan ilki daha yoğun ve daha güçlü olan içimdeki şiir serüvenim. Bence hayat ve o hayatın insanı mahkûm ettiği şartlar bizi şiire iltica etme mecburiyetinde bırakabiliyor. Benim içimdeki şiir de böylesi şartların yarattığı bir mahkûmiyetle doğar doğmaz başladı. Baba tarafından Karşlı, anne tarafından Batum göçmeni ve Selanik göçmeni karması Düzceliyim. Ankara’da doğduğum için de bir Türkiye kırmasıym diyebilirim. Böylesi bir kültür bileşiminin içinde doğan insanın benliğini kaplamış bir şiirsel düzlem olmasını yadırgamamak gerekir diye düşünüyorum. Baba tarafımın köyü olan Susuz, Kızıroğlu köyü ise aşıklık geleneğinin hâlâ icra edildiği bir sözlü kültür otağı, köyün adı dahi türkileşmiş bir söz nehri olunca aile belleğinde şairlik bir kültürel norm hâline gelmiş de diyebilirim. Her ne kadar şartlar kültürel bir bileşimi işaret etse de bu bileşimin inşa edilmesinin önündeki sert engeller benim benliğimde bugün dahi telafisi mümkün olmayan bazı çocukluk hasarları bıraktı. Her ne kadar sözlü kültürün kuvvetli olduğu bir aile ortamında büyümüş olsam da yazılı kültürün evimizin duvarlarını aşamamış olması beni birçok konuda otodidakt olmaya, bilgiye ulaşmak için çok çabalamaya mecbur kıldı. Ben de benim kuşağımın birçok ferdi gibi evinde Kur’an hariç kitap olmayan bir ailede büyüdüm. Anne babamın eğitimsiz olması ve bu durumun sonucu olarak bilgiye ulaşma yolundaki adımlarıma eşlik edememeleri daha ilköğretilirken sorunlarımı kendi başıma çözmem gerektiğini öğretti bana. Çok küçük yaşlarda dahi her şeyi merak eder, olayların sebep ve sonuçlarını öğrenmek isterdim. Sorularımın çokluğu etrafımdaki insanları bezdirir, onları benden uzaklaştırırdı. Bu bilgi

açlığını gidermemde doksanlı yıllarda gazete kuponlarıyla verilen ansiklopedilerin büyük yararı oldu. Bu ansiklopediler sayesinde merak ettiğim birçok şeyin cevabını bulmuş olsam da öğrenilen her bilgi yeni merakların da kapısını aralamıştı bana. Attığım her adımda, durup düşündüğüm her anda içimdeki şiir bilgi susuzluğuyla harekete geçiriyordu beni. Daha küçük yaşlardaki travmatik aile ilişkileri de (alkolik baba, evin içinde bir türlü sağlanamayan huzur ortamı, abimin kıskanç tavırları, akrabalar arasındaki şiddetli çekişmeler) ister istemez besliyordu içimdeki şiiri. O yaşlardaki çocukların birçoğu gibi bende de kaçış arzuları belirliyordu. Kaçış ve korku, kaçıp gidilen yerin terk edilen yerden daha güvenli olup olmadığını bilememenin verdiği endişe çocuk ruhumu içten içe kemiriyordu. O günden bugüne değişen pek de bir şey yok diye düşünüyorum. O günlerdeki kaçış arzusu bugünlerde de devam ediyor. Kimimiz sevgiye kimimiz paraya kimimiz mevki ve makama kaçıyor, bense şiire. Üstelik o çocuk korku hâlâ üzerimde. O zamanlar şiir ülkesini tanımadığım için kaçmanın mekânsal bir bağlamı olması gerektiğini düşünüyordum. Oysa mekân değiştirerek kaçmak insanı mutsuzluktan kurtarmaz, sadece mutsuzluk biçimini değiştirmesine yarar. Kavafis'in "Bir şehirde mutsuz olursan başkasında da mutsuz olursun." sözü bu minvalde düşünüldüğü vakit haklı gibi duruyor. Para, şöhret, ilgi, mevki gibi maddi unsurlar kişinin içindeki şiiri öldürmek için var güçleriyle çalışırken bunları öldürüp içindeki şiire iltica eden insanlar arasından çıkıyor şairler. Benim içimdeki şiir de doğduğum günden beri beni çağırıyordu. Ben dünyaya ilişkin bilgi ve görgümü artırdıkça onu anlamlandırabilirdim. Varoluşumun eksik kalan yanını tamamlayabileceğim bir dokuyu orada inşa edebileceğimi, verili olanla yetinmeyip insanlığa kendi yaratımımı teklif edebileceğim bir alan olan şiiri keşfettim. Arzularımın sesini kısıtıkça içimdeki şiirin sesini duymaya başladım. Şiir, sancılı bir yazgı olarak zaten benim içimde hep vardı. Sadece o cevheri çıkaracak kazma darbesini vurmamı bekliyordu. O kazma darbelerini vurduktan sonra da dışımdaki şiiri keşfettim.

Şiir serüvenimin ikinci safhası olan dışımdaki şiir ise edebiyat tarihinin konu alanına giriyor. 2009 yılında Kırıkkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne başladım. Bu bölümde okumaya başlamak edebiyat bilgime ve görgüme çok faydalı bir süreci de beraberinde getirdi. Okuduğum birçok edebî eserin akabinde şiir ve öyküler yazmaya başladım. Okuma tutkum yazma tutkumu artıran, beni bu dünyadan bir anlığına da olsa uzaklaştırıp başka bir âlemin kapılarını aralamamı sağlayan bir rehabilite süreci gibiydi. Daha sonraları benim gibi yazma ağrısı çeken arkadaşlarımla beraber yerel bir edebiyat dergisi çıkarmaya karar verdik. Bu ağrının ilk meyvesi olan Konak edebiyat dergisini çıkarmamız da o günlere denk geldi. Bu yerel dergi bir hayli başarılı oldu. Üniversitede dergicilik kültürünün olmaması bir büyük boşluğun bizim vasıtamızla doldurulmasını sağladı. Ancak dergi içindeki çekişmeler derginin uzun soluklu olmasına engel oldu. Dergi ikinci sayısını göremeden edebiyat dünyasının karanlık dehlizlerinde kayboldu. Ancak bu bitiş benim için yitişten çok başlayış oldu. En yakın iki arkadaşımınla beraber 3. Yeni de-

diğimiz bir grup kurduk. Üçümüz de şiirler yazıp birbirimizle paylaşmaya, varoluş sıkıntılarımızı şiirle estetize etmeye başladık. Üniversite bittiğindeyse bu arkadaşlarım hayat meşgalesiyle şiirden ve edebiyattan uzaklaştılar. Benim hikâyemse yeni ve yalnız bir paragrafa dönüşmeye mecbur kalmıştı. Yazdığım şiirleri edebiyat dergilerine gönderip cevap beklemeye başladım. Şiirimi başkalarının gözleriyle de test etmek istiyordum. Bana göre büyük şiirler yazıyor olsam da estetik göreceliydi. Belki de içimdeki şiir benim görme duygumu zayıflatmıştı, nitelikli ile niteliksiz olanı ayırt edemez hâle gelmiştim. Bu durumda yapılacak en iyi iş başka bir ustanın mezurası ile ölçü almasıydı. Çok geçmeden dergilerden dönütler gelmeye başladı. Gelen dönütlerin çoğu olumluydu. Olumsuz olanlar dahi iyimser bir olumsuzlukla benim azmime kapı aralamışlardı. Böylelikle ilk şiirlerim Şiiri Özlüyorum ve Yedi İklim dergilerinde yayımlandı. Daha sonrasında Edebiyat Ortamı, Dergâh, Fayrap, Hece, Varlık, Sincan İstasyonu, Keşke, Akatalpa, Eliz, Lacivert Öykü ve Şiir, Üvercinka, Kurşun Kalem gibi Türkiye'nin en prestijli dergilerinde görünmeye başladım. Dergilere şiir gönderirken ideolojik bir ayrım yapmıyordum. Öğrencilik yıllarımda dergi satın almak maddi açıdan zorlanmama sebep olduğu için Ankara'da bulunan Dost Kitabevine gidip saatlerce edebiyat dergilerini okurdum. Bu sayede birçok edebiyat dergisini ve şiir üzerine yazılanları, güncel edebiyat meselelerini yakından takip etme imkânı buluyordum. Sonrasında birilerinin dikkatini çekmiş olacağım ki edebiyat dergilerinin editörlerinden davetler almaya başladım. Edebiyat Ortamı dergisinde şiirlerim çıktıktan sonra derginin editörü Muhammet Safa tarafından dergi ofisine davet edildim. Orada Mücahit Gündoğdu, Yunus Nadir Eraslan, Mehmet Ali Bulut, Ali Sali gibi isimlerle tanıştım. Daha sonraları Hece dergisinin şiir editörü olan Hayriye Ünal dergi bürosuna davette bulundu. Ancak Hayriye Ünal'ın davetlerine icabet etmedim. Hece dergisinde şiirler yayınlayıp özel sayılarında makaleler kaleme almaya başlamıştım ancak dergiden hiç kimseyle yüz yüze gelmeden âdeti bir hayalet gibi hareket ediyordum. Hayriye Ünal dergide geleneksel olarak genç şairler oturumu yapıyor, her yıl derginin bir sayısını bu oturuma ayırıyordu. Hece'ye sık sık gidip gelen (o günlerdeki) arkadaşım Eyüp Tekin, Hayriye Ünal'ın beni de bu oturuma davet edeceğini söylemişti. Sonraları dergi bürosuna gelip kendisiyle tanışmadığım için bu davetten vazgeçtiğini öğrendim. Belki pek önemli bir ayrıntı değil ama çekingen mizacıma başkaları üzerindeki olumsuz tesirini de görme imkânım olmuştu bu olay vesilesiyle. Benim için dönüm noktası diyebileceğim tanışıklık ise edebiyat eleştirmeni Ahmet Yıldız ile tanışmam oldu diyebilirim. O âna kadar edebiyat dünyasındaki yalan imparatorluğunu seziyor ama kafamdaki boşlukları doldurmakta zorlanıyordum. Bu boşlukların doldurulmasında Ahmet Yıldız'ın büyük bir payı olmuştu. Ahmet Yıldız'la Boğaziçi Pastanesinde buluşup edebiyat ve sanat gündemini konuşur, siyaset ve hayat üzerine düşüncelerimizi paylaşırdık. Yıldız, Akademi Ödüllerini alma sürecini, 12 Eylül zindanlarında yaşadıklarını, Edebiyat ve Eleştiri dergisini çıkarmak pahasına hayatının aşkından vazgeçip Almanya'ya gitmekten vazgeçişini, estetik konusundaki görüşlerini anlatır; ben de poetikamı, hayatı anlamlandırma çabalarımı, eksikliklere tavır alışlarımı ve edebiyat dünyasında yapmak istediklerimi paylaşırdım. Şimdi dönüp geçmi-

şe baktığım vakit edebiyatla haşır neşir olduğum günlerin en doyurucu anları o günlerde yaşandı diyebilirim. Bu tanışıklıklar beni ister istemez edebiyat camiasının içine daha da çok sokuyor, Ankara edebiyat ortamını tanıma konusunda yeni yeni fırsatlar bulmamı sağlıyordu. Çekingenliğimi üzerimden atıp girişkenliği bir gereklilik olarak görmeye başladıktan sonra da karanlık Ankara günlerimi Adnan Gerger, Ali Ekber Ataş, Tuğrul Tanyol, Cezmi Ersöz, Ali Hikmet Eren, Abdülkadir Budak, Yusuf Alper, Alaattin Topçu, Mehmet Ayıcı, Selçuk Azmanoğlu, Mehmet S. Fidancı, Onur Caymaz, Ali Necip Erdoğan, Atif Bedir, Altay Öktem, Faruk Uysal gibi isimlerin sohbetleriyle aydınlatmaya çalıştım. Şiire ilticam yeni bir sosyal ortamın, yeni dostlukların, sanki yüzyıllar öncesine dayanan hissi veren edebî kan davalarının ve keskinliğini artıran polemiklerin de kapılarını aralamış oldu. Şiir ülkesine girişim hem sosyal hem psikolojik bir değişimi de beraberinde getirdi.

İdeolojik olarak sol dünyanın içinde görünsen de günümüz solunun bazı fraksiyonlarına çok ciddi eleştirilerin var. Kendini ideolojik anlamda konumlandığını yeri ve söz konusu eleştirilerinin perde arkasını senden dinlemek isteriz.

Benim sola çok büyük eleştirilerim oldu, böylesi eleştirilerde bulunan insanların genelde sağa kayması beklenir. Oysa ben solda ısrar ettim. Benimki gibi bir ısrar bugüne kadar görülmemiştir diye düşünüyorum. Çünkü Türkiye’de yaşanabilecek bir ilerlemenin ancak sol düşünce etrafında şekillenen bir kitle hareketiyle olabileceğine inanıyorum. Ancak, üzülen söyleyeyim, Türk solu liberalizm ve etnik milliyetçilik sarmalıyla sarılmış durumda olduğu için bugün ulusal politika üretmekten aciz bir pozisyona düşürülmüş durumda. Solda yer alıp ulusal politikalar hakkında konuştuğumuz vakit “Beyaz Türk, ulusalcı, faşist, ırkçı, kafatasçı, jakoben vb.” etiketlerle susturulup itibarsız hâle getirilmeye çalışılıyorsunuz. Sol entelijansiyada yer alıp “mahallenizde” saygı görmek için inanmadığınız, yanlış değerlendirilmiş ya da manipüle edilerek gerçeğin görülmesinin engellendiği konularda susmak ya da genelin düşüncelerine eklemenecek yargılarda bulunma mecburiyetinde bırakılıyorsunuz. Hayatı bu camianın içinde geçmiş olan Cüneyt Cebenoyan’ın dahi PKK eleştirileri sonrasında o mahallenin şahinleri tarafından ideolojik zorbalığa uğratılıp linç edilmeye çalışılması bunun en büyük göstergelerinden biriydi. Ben de solda yer alıp solu uyandırıcı eleştirilerde bulunduğum için sol camiada yer alan liberal (sağcı) güç odakları tarafından sosyal olarak öldürülmeye çalışıldım/çalışılıyorum. Liberalizmin sol’a giydirilmeye çalışılan bir deli gömleği olduğunu görmek için Türk toplumunu ve Türk siyasi tarihini entelektüel ve sorgulayıcı bir okumaya tabi tutmak gerekiyor. Ancak bizim entelektüelimiz maalesef tembel. Bazı zamanlar Oğuz Atay’ın *Günlük* eserinde yer alan “Türk solu hep geç uyanır çünkü akşamdan kalmadır.” eleştirisine hak veriyorum. Bu yüzden keşfettiğim hakikatleri Türk solunun yüzüne olabildiğince şiddetli bir şekilde haykırıyorum. Çünkü sol bilinç uykusundan uyanmadığı sürece entelektüel kavrayışımız tek taraflı ve dış müdahaleye açık bir şekilde kalmaya devam edecek. Şiirde inşa etmeye çalıştığım ulusal kültür bileşimi de benim sol anlayışımın bir yansıması. Ben bu ideolojik konumumu egemenlikçi sol olarak adlandırıyorum. Solun egemenlik alanıyla ilgili sorunları olduğuna

inanıyorum. Sol; sermayenin egemenliği-
nin hâkim olduğu bir yerde emeğin ege-
menliğini savunmalı, dayatmanın egemen
olduğu bir kültürel ortamda özgürlüğü sa-
vunmalı. Estetiğin lağvedildiği ve yerine
soyut/insansız sanatın konulmaya çalışıl-
dığı bir kültür ortamında solun insanı ve
onun kültürel kodlarını egemen kılmaya
çalışması gerektiğini düşünüyorum. Eğer
tam tersi bir durum söz konusu olursa o
siyasi ve kültürel iklimde gerçekçi bir sol-
dan bahsedilemez. Türkiye’de de sorun
tam olarak burada başlıyor. İdeolojiler bir

mevziden çok yaşantı olarak algılanıyor. İdeoloji estetik sembollerle fişlenip
değersizleştiriliyor. İçki içmek solculuğun bir göstergesi sayıldığı gibi inançlı
olmak da sağcılığın bir göstergesi olarak kabul ediliyor. Oysa bir bileşim söz
konusu olmalı, sembollerini aşan ideolojik bir duruş ortaya konmalı. Yoksa,
üzülerek söylüyorum, kesişimsiz ilerleyen doğrular bizi ileriye değil; geriye
götürmeye devam edecekler gibi duruyor.

**Özellikle “Kırıp Döktüklerim” kitabını okuyunca kendini poetik ve politik
olarak Nâzım Hikmet ve Attilâ İlhan hattına eklemlediğin gibi bir
sonuca ulaşmak mümkün görünüyor. Katılır mısın, bu hatta ek-
leyebileceğin başka şairler de var mı?**

Nâzım Hikmet ve Attilâ İlhan’ın ideolojik takipçisiyim. Şiirlerimde onlardan bir ses
duyuluyorsa bunu estetik bir kesik ya da sanatımdaki bir eksiklik olarak
görmem. Nevi şahsıma münhasır bir şiir yazdığımı düşünüyorum. Bazı si-
nematografik şiirlerim ve toplumcu söyleyişe dayanan söyleyişlerim başka
şairlerin şiirleriyle akraba gösterilebilir. İdeoloji estetik yaratan bir unsur
olduğu için böylesi akrabalıkları da olağan karşılarım. Ancak ben şiirde da-
ima atılım yapmaya çalışsam, şiiri ileri götürme ve daha verimli kılma uğraşı
veren bir şairim. İlk kitabımdaki şiirlerimin üzerine eklenen şiirlerde bunun
hissedilebileceğini düşünüyorum. Bir şairin poetikasının fotoğrafını çekmek
için toplu şiirler kitabını okumak bu noktada önem kazanıyor. Müstakil şiir
kitapları şairi sadece belli açıdan gösteren kareler olarak kaldığı için gerçeği
tam olarak yansıtmada konusunda bazı eksiklikleri de beraberinde getiriyor.
Bu minvalde düşündüğüm zaman benim şiir külliyatım tamamıyla ortaya
çıktığı vakit isminin Attilâ İlhan, Nâzım Hikmet, Ahmed Arif, Ahmet Erhan
gibi şairlerle bir arada anılmasından fevkalade memnuniyet duyuyorum.

**İlk şiir kitabın “Sizi İkna Edebilirim”le edebiyat çevrelerinde dikkat çek-
meyi başarmıştın, peki kitabının adına da gönderme yaparak
sormuş olayım, bu ikna faaliyeti amacına ulaştı mı? Kitabı gelen
değerlendirmeler sende nasıl bir karşılık buldu?**

Birçok genç kuşak şairin şikâyeti kitaplarının uğradığı sükût suikasti oluyor. Genç ku-
şak şair büyük bir hevesle şiir kitabını çıkarıyor, ardından da edebiyat ka-

muoyundan bir ses beklemeye başlıyor. Çoğunun bu beklentisi karşılık bulmuyor. Bu durum da şairin motivasyonuna büyük bir darbe vuruyor. Genç kuşak şairlerin bu şikâyetlerine birçok defa şahitlik etmiş biri olarak sükkût suikastine uğradığımı iddia edersem gerçekçi bir yorum yapmamış olacağımı düşünüyorum. Kitabım üzerine onlarca yazı yazıldı, benimle kitabımla ilgili onlarca söyleşi yapıldı ve bunlar ülkenin en prestijli dergilerinde yayımlandı. Bu noktada attığım kurşunun vurduğu hedefe değdiğini düşünüyorum. Önemli olanın bir şekilde konuşulmak, ortaya konan eserin birilerinin zihinsel süreçleri içerisinde değerlendirilmeye tabi tutulması, alıcıya ulaşması olduğunu söyleyebilirim. Olumsuz yorum olsa da yazılan eserin incelenip belli bir değerlendirme kriteri ile nitelik olarak ölçülmesi ve bu ölçümün bir yoruma dönüşmesi o kitabın sahibi için çok büyük bir öneme sahip. Ben kitabımla ve eserlerimle bir yerlerde var olma mücadelesi verip bu mücadeleden başarıyla ayrıldığımı düşünüyorum. Bundan sonraki adımda da ilk kitabımın üzerine koyacak bir kitap çıkarmam gerektiğinin bilincindeyim. İlk kitabımla beni göklere çıkaran edebiyat kamuoyunun o kitabın altında kalan ikinci bir kitapta beni o göklerden yere fırlatacağını aklımdan çıkarmıyorum. Edebiyat kamuoyunu ismimi kabul ettirme konusunda ikna ettim, ikna etmenin ötesine geçemediğim her adım benim kişisel tarihime geriye doğru atılmış bir depar olarak geçecek, bunun farkındayım. Bu farkındalıkla hareket edip çok daha ince eleyip sık dokuyan bir yapıya büründüm. İkna bir kabul görme çağrısıyken şimdi zirvede kendime yer açma arzusu hâline geldi. Bunu ne kadar başarabileceğimi bilemiyorum. Ancak başarmak için bütün kapıları zorlayacağımdan eminim.

Kitabın ismiyle ilgili daha öncesinde de birçok soruyla muhatap oldum, aslına bakarsanız “ikna” bu çağın en büyük hastalığının da adı. Hemen hemen hepimizde insanları çok mutlu olduğumuz konusunda ikna etme çabası mevcut. Sosyal medya denilen illetse bu hastalığın yayılmasındaki en güçlü etken. Fotoğraf ve videolar dahi anı ölümsüzleştirme işlevinden çıkıp anı sahteleştirip popülarite ihtiyacının doyurulması aracı hâline dönüşmüş durumda. Burada hız ideolojisinin insanlar üzerindeki tahrip edici etkisini görmekteyiz. Hayat hız ideolojisinin içine gömülmüş durumda. Her şeyi hızın felsefesine göre ya-

şamaya mahkûm durumdayız. Buna neden olan temel etmen de teknolojik gelişmeler. Bütün konfor dizaynları hızı artırmaya yönelik faaliyetler olarak karşımıza konuluyor. En hızlısı en iyisi olarak sunulan aletler bizi işlerimizi hızla yapıp üretimimizi ve tüketimimizi hızlandırmaya programlanmış durumda. Popüler kültürün “Sen sen ol, anı yaşa” gibi mottolarına rağmen tam ters istikamette bir yaşantıyı da dayattığını görüyoruz. Bunu kitlelere motto olarak sunan kapitalizm menşeiili popüler kültür bir yandan

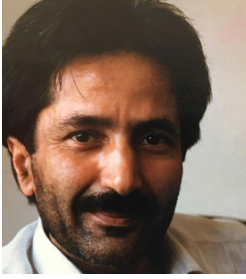
da hayatı sadece başkalarının odağına konulmuş sahte görüntüler sarmalına çevirmeye çalışıyor. Mutsuz insanlar sanal sahteliklerle mutluluk inşa etmeye çalışıyor, hüznün ağırlığı dijital neşenin sahteliğiyle değiş tokuş ediliyor, sıkıntının ücretli sahte kalabalıklara iltica edilerek terk edilmeye çalışılıyor. İnsanların bu hâle gelmesindeki/getirilmesindeki en büyük sorumluluğun şairlerde olduğunu düşünüyorum. İnsandan uzaklaşan estetik, öznesi olmayan sanat; insanların en büyük entelektüel faaliyeti olan yazılı kültürden görsel kültüre göç etmelerine sebep oldu. Hızlı görüntü akışı belleği yormayan ve insanları manipüle etme konusunda kullanışlı birer aparat hâline getirilirken şairler bu değişime ayak uyduramayıp olanları izlemekle yetindi. Hız ideolojisine eklenip onun içine mahkûm olanları oradan çıkarma misyonunu yüklenmemiz gerekirken köşemize çekilmeyi tercih ettik. Şairin bu topraklardaki tarihsel sorumluluğunu bir kenara bırakma hakkı olmadığını ifade eden poetikalarla sahneye çıkmamız gerekiyor artık. Görüntünün hızlandığı çağda şiirin ve şairin de hızlanması, insanları görüntünün hızından sözün hızına çekmesi gerekiyor. Benim sinematografik şiirlerim bir hız şiir akımının başlangıç noktası olabilir. Başka arkadaşlar farklı poetik açımlar yaparak bunu değiştirebilir, geliştirebilir. Ancak öncelikle bu mesele üzerine düşünüp sonrasında eylem olan ikna safhasına geçmemiz gerek. Ayrıca hemen hemen her eylemin, her oluşun altında gizli bir ikna çabası olduğunu düşünüyorum. Şair duygu ve düşüncelerini kelimelerle estetize eden kişiye bu duygu ve düşünceleri estetize etmek için de bir motivasyona ihtiyaç vardır. Bu motivasyona ikna etme motivasyonu diyebiliriz. Var olan ile mutlu olmayan şair, var olanı yıkıp yerine zihninde var ettiği öznel gerçekliği koyuyor. Bu gerçeklik aşlında şairin okura/topluma bir teklifi. “Sizin dünyanız güzel değil bir de benim dünyamı deneyin.” deme yolu. Bu bakımdan bakıldığında vakit ikna etme amacı olmayan şiire şiir demek yerine ölü zamanların düşen çeneleri demenin daha uygun olduğunu düşünüyorum. Benim bir teklifim varsa bir iknam da olmak zorunda. Bana göre teklifsiz şiir, tekinsiz şiirdir ve bir an önce terk edilmelidir.

İkinci Yeni’ye sert eleştiriler getiriyorsun, bir yandan da İkinci Yeni’nin süreğinde bir şair olan Cahit Zarifoğlu şiirine “Zarif Bir Yaşam Öyküsü: Cahit Zarifoğlu Şiiri” başlıklı yazında ciddi övgülerde bulunuyorsun. Bugünden bakınca sana da bir çelişki var gibi görünüyor mu yoksa Zarifoğlu şiirine özel bir yakınlık mı duyuyorsun?

Edebiyat kamuoyunda eleştiri ve düşmanlığı birbirine karıştırmak ya da bu iki bambaşka edimi birbiri yerine ikame etmek gibi bir anlayış hâkim. Evet ben Cahit Zarifoğlu’na estetik olarak zıt kutupta bir insanım. Onun savunduğu estetiğin Türk şiirine ve Türk şairinin düşünce üretme becerisine, şairin toplumla temas etme yetisine zarar verdiği görüşündeyim. Ancak bu görüşüm Zarifoğlu’nun eserlerinin belli bir estetik değere karşılık geldiği gerçeğini değiştirmez. Elbette poetika olarak farklı konumdayız ancak şiir eleştirisinde şairi poetikasının ölçütlerine göre değerlendirmek objektifliğin olmazsa olmaz kuralıdır. Örneğin postmodern bir eseri Marksist eleştiri yöntemiyle ele alırsak elimize koca bir hiçten başka bir şey geçmez. Postmodern eseri postmodernizmin bize sağladığı imkânlar ölçüsünde, toplumcu edebiyatı da Marksist eleştiri yönteminin bize sağladığı imkânlar ölçüsünde eleştiririz

tabi tutabiliriz. Cahit Zarifoğlu ile ilgili yazıma gelecek olursak eğer o yazı bir övgü yazısından çok tespit yazısıydı diyebilirim. Zarifoğlu'nun hayatıyla şiirinin paralellliğini gözler önüne sermek için şiirinden hareketle bir otobiyografi okumasında bulundum. Yapmış olduğum okuma şairin şiirinin aynı zamanda bir otobiyografiye denk geldiğini de gösterdi bana. Bu bakımdan nitelikli bir inceleme yazısı, ispatı mümkün kılınmış bir tezin somutlanmasıydı.

Yazılarının önemli bir kısmında “kuşak” mevzuuna, hususen de 2010 Kuşağına eğiliyorsun ve bu kuşak içerisinde çok fazla isim anıyorsun. Kuşak mevzuundaki düşüncelerini senden bir de burada dinleyelim.

Kuşak tartışmasının 2010 Kuşağı üzerinden dönmesinin yükselişte olanın konuşulmaya değer görülmesinden kaynaklandığını söyleyebilirim. Ancak bu tartışmaları hâlâ yeterli bulduğumu söyleyemem. Belki inceleme fırsatınız olmuştur, Hürriyet Sanat dergisi son sayısını 80 Kuşağı'na ayırdı (yine), bu sayı da edebiyat kamuoyunda çokça tartışılıyor bugünlerde. Ancak bu tartışma dosyanın niteliğinden çok sıkıcılığından kaynaklanıyor. 80 Kuşağı dosyaları ve 80 Kuşağı şairleri yıllardır yerli yersiz bir şekilde edebiyat kamuoyunun üzerine boca ediliyor. 100 yıllık cumhuriyet tarihinde 80 Kuşağı'ndan başka bir kuşak yokmuş gibi davranılıyor. Bu kuşağın mensuplarının reklamcı olmaları, akran dayanışmaları ve bulundukları konumları kendi şiirlerinin övgüsüyle anılmasına hizmet edecek şekilde kullanma yetenekleri edebiyat kamuoyunu yeni nitelikli kuşaklara karşı miyop bırakmış durumda. Bu miyop bakış açısını değiştirmek için edebiyat kamuoyunun gözünü 2010 Kuşağı ve bu kuşağın şairleri üzerine çekmek için çok uğraştım. Bugünlerde kendilerinden önceki kuşaklardan “Aferin!” almak için cılız şekilde çıkan “2010 Kuşağı yoktur!” sesiyle her geçen gün daha kuvvetli bir şekilde çıkan “2010 Kuşağı varlığını günden güne daha fazla hissettiriyor.” sesi arasında gidip gelen bir edebiyat kamuoyu var. 2010 Kuşağı özelinde düşünüldüğü vakit, bu tartışmada “Yoktur!” tarafını temsil eden 2010 Kuşağı'na mensup olan şairlerin olması ise ayrıca irdelenmesi gereken bir husus. Çünkü “istemazükçü” cenahın bu tavrının altında yatan sebep de tam olarak 2010 Kuşağı'nı oluşturan ana itkilere biridir. Mevcut durum incelendiği vakit bu kuşağı oluşturan, şekillendiren ağır iktisadi koşullar söz konusu olduğu görülmekte. Bu kuşağın şairleri 30'lu yaşlarına gelmiş olmalarına rağmen hâlen büyük maddi sıkıntılar çekmekte ve görmüş oldukları eğitimin maddi karşılığını alamadıkları için de özgüveni düşük bir profile sahipler. Bu profilin oluşmasında etken olan ekonomik şartlar bu nesilden önceki kuşak için geçerli değilken 1990'lı yıllarda doğan şairler için sert bir bilinçsel kırılma yaratmış durumda. Bu kırılmanın yarattığı tahribatla özgüveni yok olan kuşak şairleri varlıklarına bile şüpheyle bakar hâle gelmiş durumdadır. Türk şiiri tarihinde hiçbir kuşak yoktur ki 2010 Kuşağı şairlerinden bazıları gibi “Biz yokuz.” iddiasında bulunsun. Bu ayrıkış tutum bile 2010 Kuşağı'nın varlığının bir delili konumundadır. Bana kalırsa 2010 Kuşağı'nın en karakteristik özelliği kendi varlığını reddetmesidir.

2010 Kuşağı'nı yaratan somut şartlar ise geçmiş kuşakların görmedikleri kadar sert politik/sosyal bir tarihe dayanıyor. 15 Temmuz, Gezi Parkı, Covid-19 (Koronavi-

rüs) gibi kırılmaların tek bir tanesi dahi bilinç dünyasına önemli etkiler yaratabilecekken bu kuşağa mensup şairlerin bu üç tarihî aksiyonu birden yaşaması bile başlı başına kuşak oluşumunu sağlayan bir etken. 2010 Kuşağı'nın ana belirleyicilerinden olan sosyal medyanın hayatımıza girmesi ve kendine ait bir kültür sahası yaratması ise devrim niteliğinde bir yenilikti. Ancak 2010 Kuşağı şairleri teknolojik devrimin zirve yaptığı yıllarda doğmamış, sokakta top oynayan son nesil olma imkânına da sahip olmuştur. Sokak oyunlarından teknolojik oyunlara geçiş yapan, dışarıdaki hayatı bilip sanal hayatla arasındaki uçurumu fark edebilme becerisine sahip olan bu neslin zihin dünyasında somut olanla sanal olan arasında gidip gelen bir çatışma vardır. Bu çatışma 2010 Kuşağı'nın önemli bir besin kaynağı, bu kuşak için önemli bir itiş gücüdür. Tüm bu maddi ve manevi delillere rağmen bu kuşağın yokluğu iddiasını gündemde var etmek isteyenler, büyük ihtimal kendi estetik yoksunluklarının telafisi için bir büyük varlığı yadsıma eğiliminde bulunan psikolojik tepkilerdir. Etkinin gücü var oldukça tepkinin sesi daha da cılızlaşacaktır.

Yazılarının önemli bir kısmı da ödül mevzuuna ayrılmış durumda, ödül mekanizmasına fazla mı önem atfediyorum, diye kendini sorguladığın oluyor mu? Ödüller gerçekten bu kadar önemli mi?

Bu konuda bilinmeyen bir durum söz konusu. Ben ödüller hakkında bir talep olmadan yazı yazmadım şimdiye kadar. Ancak bu konu herkesin korktuğu, sahtelikleri bildiği ama gözler önüne sermekten çekindiği gerçeklikleri içerisinde barındırıyor. İnsanlar bazı şeylerin farkında, bazılarına şahitlik ediyorlar ancak "O ödül belki bir gün bana da verilir," umuduyla ses çıkaramıyorlar. Ödüllerdeki adam kayırmacılığın bir sıracılık sistemiyle işlediğini ve o kayırma mekanizmasının ileride kendilerine de bir avantaj sunacağını düşünerek âdeta bir sessizlik yatırımı yapıyorlar. Korkunun krallığının kurulduğu böylesi bir mevzuda dergi ve yıllık editörleri yazı yazacak kimseyi bulamıyorlar doğal olarak. Kaleminden kan damlayacak, tüm sahtelikleri deşifre edecek, ödül mekanizmasının nasıl bir aldatmaca barındırdığını gözler önüne serecek bir yazının çok okunacağını ve edebiyat kamuoyu nezdinde itibar göreceğini bildikleri için böylesi bir deliliğe atılabilecek sınırlı sayıda insandan biri olarak bana ulaşıyorlar. Ben şimdiye kadar bana ulaşan kimseyi kırmadım. Yeterli zaman verildiğinde tüm yazı taleplerini karşıladım. Yazı istenen konunun ürkütücülüğü bende bir çekince oluşturmadi. O yazılar da böylesi bir ihtiyacı karşılayacak kimse olmadığı için benim boynuma bir yük olarak bindirildi. Düşman kazanma sanatında keskinleşmemi sağladı.

Birkaç arkadaşınla beraber Kanon 2010 adında bir dergi çıkarıyordun, takip ettiğimiz kadarıyla dergide bazı değişiklikler oldu, sonra dergi yayınına ara vermiş göründü. Orada durum nedir, bu derginin hikayesini senden dinlemek isteriz. Ayrıca dergi çıkarmaya devam edecek misin? Bu vesileyle günümüz edebiyat dergileri hakkında fikirlerini de dinleyelim.

Benim otuz yaşına kadarki kariyer hedefimde üç tane önemli projeyi gerçekleştirmek vardı. Birincisi ilk şiir kitabımı çıkarmak, ikincisi bir şiir yıllığı hazırlamak,

üçüncüsüyse bir dergi çıkarıp batırmaktı! Ve evet otuz yaşına varmadan bu üç hedefimi de gerçekleştirdim. Ancak ne yalan söyleyeyim, benim için en zorlu süreç bu dergiyi çıkartıp sürdürme yolunda verdiğim mücadele kısmı oldu. 2018 yılında Eyüp Tekin, Gülhan Tuba Çelik, Eray Sarıçam ve Merve Yaylacık'la böyle bir dergi oluşumu için bir araya geldik. Bu bir araya gelişte Merve Yaylacık kendini geri plana atıp kendisinin sadece dışarıdan bir yardımcı role sahip olabileceğini, başka bir derginin yayın kurulunda yer aldığını söyledi. Derginin logosunu hazırlayıp bize hediye ettikten sonra da aramızdan ayrıldı zaten. Dergiye dergi ekibinde bulunan herkes maddi manevi gücü ölçütünde destek verdi. Ben maaşımın büyük bir bölümünü bu derginin çıkması için harcadım. Dergi içi bir görev dağılımı yaptık. Eray şiir editörü, Gülhan öykü editörü, Eyüp de deneme ve eleştiri editörü olarak görev yapacaktı. Bense derginin yayın yönetmeni tabir yerindeyse her işiyle ilgileneni olacaktım. Ancak derginin çıktığı günden itibaren Gülhan ve Eyüp kendilerini geri planda bırakmayı tercih ettiler. Yük daha çok Eray ve benim üzerime binmişti. Yine de şikâyetçi değildik.

Dergi isminin duyurusunu yapmamızla birlikte sosyal medya üzerinden inanılmaz bir hakaret saldırısına maruz kaldık. O günlerde sosyal medyada aktif olan 2010'lar Türk Şiiri hesabının sahiplerinin biz olduğumuz iddia edildi. O sayfanın ismiyle dergi isminin arasındaki benzerlik ve o sayfanın kapanmasıyla bizim dergimizin çıkmaya başlamasının bir tesadüf olamayacağı iddiaları sosyal medya gündemini işgal etti. Oysa ne benim ne de dergi ekibindekilerin o sosyal medya hesabıyla bir bağlantısı vardı. Elbette iyi bir proje böylesi saldırılara açık olabilirdi ancak işin ilginç yanı bu saldırıların daha çok Gülhan Tuba Çelik'in çevresinden gelmesiydi. Her şeye rağmen birkaç ergenin emeğimizi hiçleştirip onurumuza saldırmalarına karşı sessiz kalmadım. Hem derginin hem de o derginin ortaya çıkması adına harcanan emeğin onuru için buna mecburdum. Kendim için olsa belki susabilirdim ancak arkadaşlık benim için kutsal bir vitrindir. Kendim düşüp parçalanmayı göze alsam bile arkadaşlarımın, beraber yol yürüdüğüm insanların yıpranmasına müsaade edemezdim. İlk sayımızın arka sayfa şiiri bana ait olan *Yedef Santrfor* şiiriydi, bu şiirde derginin ortaya çıkışı ve Türk şiirinde yapmak istediklerini imlemiş, bu projede emeğin büyüğünün arkadaşlarımın olduğunu, bana bir rol biçilecekse bunun yedek santrforluktan öte bir rol olması gerektiğini işaret etmiştim. Oysa benim arkadaşlık hassasiyetim derginin yayın ekibinin üyelerinin bazılarında mevcut değilmiş, bunu çok geç anladım. Gülhan Tuba Çelik daha en baştan bizi karalayan gönderileri beğeniyor, emeğimizi hiçleştirmeye çalışan arkadaşlarına övgüler düzüyordu. Bunlar belki küçük şeyler olarak gözükabilir ama bizler için büyük anlamları olan hareketlerdi. Elbette dergi içinde huzurumuz bozuluyordu. Bunlar dergi ekibinde rahatsızlıklar yaratıyor, insanların motivasyonunu düşürüyordu. Gülhan Tuba beni sevmiyor, iddialı tavırlarımdan rahatsız oluyordu. Benim sol görüşlü olmam onu rahatsız ediyordu. Benimle çalışmak istemesindeki tek amacın sol camiaya kendini tanıtmak olduğunu söylüyordu. Bense dergiye sağladığı maddi katkı olmasa onunla bir saniye dahi çalışmak istemezdim. Derginin sert ve iddialı giriş yazılarını ben yazıyordum. Manifestomuzu da ben kaleme almıştım. Bu yazıların altına diğer arkadaşlar da imza

atmak istiyor ama Gülhan kendi isminin bu yazılarla anılmasını istemiyordu. Çünkü yazıların eleştirel yönleri ağır basıyordu. Gülhan Tuba Çelik'in tahammül edilmez tavırları ve bizim üzerimize oynayan arkadaşlarına karşı bizim yanımızda durmaması gibi nedenlerden dolayı onunla çalışmak bizim için imkânsız bir hâle gelmişti. Dergiden ayrılması bizim için en hayırlısıydı, Gülhan'ın görünür bir ideolojisi yoktu ama bir ideolojik tartışma sonucu dergiden ayrıldı. Bu ayrılışı kendi mahallesine farklı bir şekilde yansıtarak etkileşim almaya yönelik bir sosyal medya paylaşımıyla yaptı. Eyüp Tekin de bu ayrılışın ardından sağ camiaya sadakatini göstermek için "affını istedi", Eray ise sürecin yıpratıcılığı sebebiyle derginin yayın kurulunda yer almak istemediğini söyledi. Bu ekipten bugün sadece Eray'la görüşüyorum. Çünkü bir tek onun ayrılışını edebiyatçıya yakışır bulmuştum. Sonrasındaysa dergi bazılarının da zaman zaman ifade ettiği gibi KANON 2010'dan KANON 2010'a döndü âdeta. Tek başıma kalmıştım. Ancak bu teklik bir yalnızlık ve zorluk değil, âdeta bir yoğunluk ve kolaylık oldu benim için. Hemen kolları sıvayıp yeni bir kadro kurup dergiyi devam ettirmek istedim. O sıralarda dergiciliği ve yayıncılığı öğrenmek isteyen Nilgün Emre ulaştı bana. Yeni yayın kurulunda yer almak istediğini söyledi. İkna edilmişlerden dilim yandığı için arzulayan birinin olması hoşuma gitti. Onu bu vesileyle dergi ekibine kattım. Nilgün Emre dergicilik ve yayıncılık işleriyle ilgili KANON 2010'da staj yaptı diyebilirim.⁴ Daha sonrasında uyumlu tipler olduğunu düşündüğüm Fatih Akça, Mehmet Aslan ve Furkan Çirkin'i dergiye dâhil ettim. Bu isimlerle beraber dergi tam bir şiir dergisi hüviyetine büründü. Bu ekleple beraber üç ve dördüncü sayıları çıkardık. Bu sayılar edebiyat dünyasında ses getiren ve ilk iki sayıyı gölgede bırakacak cinsten sayılardı. Açık konuşmak gerekirse bu sayılarda benim emeğim çok fazladır. Derginin her şeyiyle haddinden fazla ilgilenir hâle gelmiştim. Çünkü edebiyat kamuoyunda KANON 2010=Kaan Eminoğlu gibi bir algı oluşmuştu. Üstelik birçok düşmanım vardı. Bu düşmanlar dergiyi yakından takip edip ufak da olsa hatamızı kolluyorlardı. Bunun için bir söyleşimde "en büyük takipçilerim, düşmanlarım" demiştim (hâlâ da öyle). Dergi olarak hatasız ve başarılı şekilde ilerlememiz birçok kişiyi üzdü. Dergi iyi giderken benim maddi sorunlarım boy göstermeye başladı. Dergiyi finanse eden kişi bendim. Derginin alın terimden başka sponsoru yoktu. Dergi için uyguladığım fiyat politikası (5 TL'ye satılıyordu ve dönemin en uygun fiyatlı dergisiydi), kâr etmek bir yana bütün sayıları satsa dahi zarar etmemize sebep oluyordu. Böylesi bir maliyet tablosu altında dergiyi sürdüremeyeceğimi fark ettikten sonra dergiye bir süre ara vermek zorunda kaldım. Sonrasında bir sayı Furkan Çirkin'le beraber arkalı önlü dergi formatında (Türk edebiyatında bir ilk) KANON 2010 ve Yelkensiz dergilerini tek ciltte bastık. Furkan kendi dergisine yoğunlaştığı için dergiden ayrıldı. Onun için de verimli bir süreç oldu KANON 2010 okulu. Ben derginin misyonunun tamamlandığını düşündüğüm anda Mücahit Aygören,

1 Nilgün Emre, dergiden ayrıldıktan sonra Orlando dergisini ve Orlando Poetry'i kurdu. Şu an şiir yayıncılığı yapıyor. Edebiyata böylesi bir katkımdan dolayı Nilgün'ün bir dönemler ekibimde yer almasını güzel bir anı olarak değerlendiriyorum.

Ferhat Nitin, Gözen Esmer, Süleyman Berç Hacil, Bünyamin Tan ve Alihan Çetiner gibi isimler efsaneyi tekrar diriltmeyi teklif ettiler. Tekliflerini kabul ettim. Ancak daha ilk günden Süleyman Berç Hacil ile Mücahit Aygören'in arasında bir gerginlik yaşandı. Mücahit dergi ekibinden ayrıldı. Biz de kalan arkadaşlarla el ele verip yeni ve nitelikli bir sayı hazırladık. Ancak bu isimlerin henüz yüzleşmedikleri bir gerçek vardı, Türk edebiyatında benimle beraber yürümek çelik gibi sınırlara ve yıkılmaz bir sağlamlığa sahip olmayı gerektirirdi. Maalesef bu ekip bu dirayeti bir noktadan sonra kaybetti. Ben de yarı yolda bırakılmış olmanın kırgınlığıyla baş başa kaldım. Dergi âdeta her sayıya yeni bir yayın ekibiyle girmeyi bir âdet hâline getirmişti. Son sayımızı benden ayrılmayan öykü editörümüz Bünyamin Tan ve Mücahit Aygören'le çıkardım. Bünyamin, bilmediğim bir sebepten ötürü beni her yerden engelliyip dergiden ayrıldı. Mücahit'se benim yakalamış olduğum "popülerite"den rahatsızlığını dile getirip duruyor, bunu bir kusur olarak addetmeye başlıyordu. Bu tavırlarından rahatsız oluyordum ancak ona da geçmişteki tüm çalışmalarıma arkadaşlarıma olduğu gibi hoşgörüyle yaklaşıyordum. Sonrasında yeni sayımız için hazırlık yaparken beni her yerden engellediğini fark ettim. Bizim hazırlığımızı terk edip kendisine bir dergi çıkarma hazırlığında olduğunu ilan ettiğini öğrendim. Beni karalayan insanların gönderilerini beğenmesine şahit oldum. Ancak şaşırdım diyemem, çünkü Türk edebiyatı bana dostluğun sırttaki hançer sayısı ile ölçüleceğini çok öncesinden öğretmişti. Dergicilikse bir dergi çıkarmanın aslında bir düşman kazanma sanatına eş değer olduğunun, dergicilikte derginin lideri konumunda bulunan kişinin dergi içerisinde bir hiyerarşi kurmayıp dostluk hukuku içerisinde ilerlemesinin başarısızlığın anahtarı olduğunu öğretti. Şimdilerde o anahtarla cebimde geziyorum. Biri yeni bir dergi mi dedi? Belki başka bir delilik anımda, neden olmasın!

Türkçe edebiyat-Türk edebiyatı tartışmaları uzun bir süredir ara ara gündeme geliyordu, sen bu tartışmalara epey hararetle bir şekilde dahil oldun ve konunun ulusal medyada da konuşulmasına katkı sağladın. Kamuoyunun bu meseleyi algılayış biçimi hakkında ne düşünüyorsun?

Türkiye'de bir sorunun çözülmesini istiyorsanız eğer o sorunu popüler hâle getirirken gerek. Özdemir İnce, Onur Caymaz gibi isimler Türk edebiyatı mı/Türkçe edebiyat mı tartışmalarında uzunca yıllar Türk edebiyatı cephesinde mücadele edip belli bir tavır somutlaştırdılar. Ancak bu isimler meseleyi dar ve entelektüel bir çevreye intikal ettirip etkili bir sonuç beklemek gibi stratejik bir hataya düştüler. Türk edebiyatının işgal edilmiş bir edebiyat olduğunu bildiğim için bu meseleyi halkın hakemliğine havale etmeden (popülerleştirmeden) çözemeyeceğimi biliyordum. Konuya müdahil olduğum günden beri karşı tarafın art niyetini gözler önüne sermek için terminolojik çifte standartlarını ön plana çıkarıp bunları sosyal medyadan afişe etmeye başladım. Birçok insanın farkında olmadığı bu durum âdeta bir kitle hareketiyle etkin bir reflekse dönüştü. Türk edebiyatına "Türkçe edebiyat" diyen ve bunu edebiyat okuruyla edebiyatçılara dayatan yayınevleri ve kitapçılara karşı yapmış olduğum boykot çağrısı, bu kötü niyet beyanı olarak yorumlanabilecek terminolojik çifte standart (Bu yayınevleri Fransız edebiyatı vardır, Alman edebiyatı

vardır, İngiliz edebiyatı vardır, Rus edebiyatı vardır ama Türk edebiyatı yoktur; onun adı Türkçe edebiyattır diyorlar.) Türkiye'nin ulusal kimliğine ilişkin bir rahatsızlığın tezahürü olduğu iddiamla birleşince büyük bir ilgiyle karşılandı. TV ekranlarının ve gazetelerin popüler simalarıyla (Ahmet Hakan, Ersan Şen, Hakan Bayrakçı, İlber Ortaylı, Bedri Baykam, Emre Kongar, Engin Ardıç, Merdan Yanardağ vb.) edebiyat dünyasında saygın kabul edilen simaların (Ataol Behramoğlu, İskender Pala, Mario Levi, Beşir Ayvazoğlu, Can Öz, Cem Akas, Feyza Hepçilingirler vb.) tartışmaya dâhil olması tartışmanın gündemde kalış sürecini uzattı. Mecliste yaşanan "Türk edebiyatı mı/Türkçe edebiyat mı"² tartışması meselenin ulusal bir gündem hâline gelmesine sebep oldu. Böylesi bir konuyu toplumun tüm kesimlerine tartıştıracak bir hâle getirmem elbette benim açımdan büyük bir başarı. Çünkü toplumun bu tartışmaya dâhil olması kültür dünyasında yapılan beyin yıkama faaliyetlerinin toplum önünde teşhir edilmesi anlamını da taşıyordu. Ben bu teşhir işine girişerek toplumcu bir sanatçının görevini yerine getirmiş oldum. Türk edebiyatı ifadesini reddedip "Türkçe edebiyat" dayatması yapan yayınevlerine karşı başlatmış olduğum kampanyayla demokratik tepkileri örgütleyip dayatmacılar üzerinde bir baskı unsuru yaratılmasını sağladım. Bu baskı unsuru sonucunda yaptığı hatadan dönmeyen yayınevleri marka değeri olarak büyük zarar gördüler. Toplumda bu meseleyle ilgili ciddi bir farkındalık oluştu ve bu sayede böylesi gizli niyeti olan bütün oluşumlar gizli niyetlerini beyan ederken bunun kendilerine getireceği ekonomik ve prestij maliyetini de hesaplamak zorunda kaldılar.

Benim konuya ilişkin tek üzüntüm edebiyat dergilerinin birçoğunun bu meseleye duyarsız kalmaları oldu. Belki de cumhuriyet tarihinde ilk defa bir edebiyat tartışması toplumun ve siyasetin gündemine geldi. Her ne olursa olsun insanlar edebiyatımız hakkında fikir ve irade beyanında bulundular. Böylesi bir ortamda edebiyat dergilerinin bu tepkileri sayfalarına taşıyıp kamuoyunun yansıtıcısı olmaları gerekirdi. Ancak birçok edebiyat dergisi Türkiye'de böyle bir konu hiç tartışılmamış gibi davrandı, amiyane tabirle üç maymunu oynadılar. Kariyerist edebiyat dergisi sahipleri ve editörler kendilerini fonlayan yayınevlerinin tepkilerinden korktukları için ağızlarını dahi açamadılar. Her yerde özgürlük naraları atan özgürlük sömürücüleri özgür irade söylemlerini reklam hasılatlarına ezdirmek mecburiyetinde kaldılar. Bu ülkeden ve ülke insanından yalıtılmış camiayı eskiden beri üzümlere izlerdim, artık acıyarak izliyorum.

Daha önce hakkında dosya hazırladığımız birçok arkadaş gibi sen de halihazırda taşrada yaşıyorsun. Taşranın bir şair için kolaylıkları-zorlukları neler, ufukta İstanbul planın var mı?

Ben İstanbul'da da olsam taşrayı yaşarım. Çünkü taşra, mekânsal değil; zihinsel bir bağlılığı işaret ediyor günümüzde. Teknolojinin ve iletişim imkânlarının bu nebze geliştiği bir çağda mekânsal bir taşralılık söz konusu olamaz. Sosyal medya sayesinde her an her yerde olabiliyoruz. İnternet alışverişi ve kargo

² <https://kulturmeclisi.com/tbmmde-gundem-turkce-edebiyat-tartismasi/>

imkânları sayesinde istediğimiz yayınlara ulaşabiliyoruz. Bu bağlamda değerlendirildiği vakit, taşralı olmak mekânın dayattığı bir zorluk olmaktan çok bir tercihin sonucu olabilir düşüncesindeyim. Geçmişte taşra, merkezden (İstanbul’dan) uzak olmak; merkezde yaşamının birçok olanağından mahrum kalmak anlamına geliyordu. Dergiler merkezde çıkardı, yayınevleri merkezde bulunurdu, saygın şair ve yazarlar merkezde yaşar, takip edilmesi gereken yayınlara ancak merkezde bulunabilirdi. Oysa bugünün şartlarında internet ve telekomünikasyon ağı bunların hepsini daha hızlı ve kolay ulaştırır hâle getirdi. Bize kala kala zihinsel bir taşralılık kaldı. Bu taşralı olma durumu da bizim dışımızda gelişen olayların bizim duygu ve düşünce dünyamıza yansımalarının bir sonucu. Eğitimsiz bir ailede büyüdüm, evimde Kur’an’dan başka kitap yoktu, sözlü kültürün yazılı kültürden üstün tutulduğu bir ortamda yazılı kültürün imkânlarından faydalanmaya çalıştım, batıl halk inanışları ve geleneksel ritüellerin ağır baskısı altında olan kısmen muhafazakâr bir ailede yetiştim. Taşralı değilim dersem, önce kendime sonra da size yalan söylemiş olurum. Ben taşralı olmanın ağırlığını sırtından atmaya çalışanlardanım, bunda ne kadar başarılıyım? Bilmiyorum.

İstanbul benim için hep bir hayal ülke olarak kalacak. Nasıl Tanzimat ve genç cumhuriyet dönemi edebiyatçıları için bir Paris tutkusu mevcutsa benim de içimde bir İstanbul’da yaşama tutkusu mevcut. (Ufkumun beni Paris’e değil de İstanbul’a taşımak istemesi de bir taşralılık hâlidir belki.) Bekârken hayatımın bir on yılını heba etmek adına İstanbul’a yerleşmeyi de kafama koymuştum. Ancak eşimi işimden çok sevdiğim için bu planı bir daha önüme koymamak üzere kişisel tarihimin tozlu rafları arasına kaldırdım.

Önümüzdeki süreçte senden yeni kitaplar okuyacak mıyız?

“Türk edebiyatı mı Türkçe edebiyat mı?” tartışmalarında yayınevlerine karşı yapmış olduğum boykot çağrısı ve bu boykot çağrısının kamuoyu nezdinde karşılık bulmasının ardından basılı kitap kariyerimi riske ettiğimi, yayıncılık sektöründe istenmeyen şaire dönüştüğümü, sansür kurullarının adı çizilecekler listesine girdiğimi biliyorum. Böylesi bir kültür faşizmi ortamında benim kitabımı basmaya cesaret edebilecek cılgın bir yayıncı bulunur mu emin değilim. Bulunursa eğer elbet her şair gibi benim çekmecemde de basılmayı bekleyen dosyalarım var. Ancak bu dosyalar kitaplaşamazsa da üzülmem, ümitsizliğe kapılmam. Her yerden engellensem de bir taşın üstüne çıkıp şiirimi okuyacak özgürlüğe ve özgüvene sahip olduktan sonra, adıma konan yasakların yok hükmünde kalacağını iddia edebilirim.

Sorularımı cevapladığın için teşekkür ederim.

Bu fırsatı bana sunduğunuz için ben teşekkür ederim.

Ortak Yaşantıların Şiiri: “Sizi İkna Edebilirim”

Enes Talha Tüfekçi

Kaan Eminoğlu ismi ile ilk olarak Kanon 2010 Dergisi’nde karşılaştım. Sonraki süreçte Kaan Eminoğlu derginin yanı sıra bir adet şiir kitabı, bir adet eleştiri kitabı ve şiir yillığı yayımladı. Yazıma konu ettiğim *Sizi İkna Edebilirim* kitabı Kanon 2010 Kitaplığı Edebiyat Dizisi kapsamında 2018 yılında yayımlandı. Kanon 2010 Dergisi 2019 yılının Haziran ayında dördüncü sayısını çıkarmış ve bugüne kadar yeni bir sayı yayımlamamış durumda.

Sizi İkna Edebilirim Eminoğlu’nun ilk şiir kitabı. Kitap dört bölüm ve 29 şiirden oluşuyor. “Şiirle Vur Düz Yazıyla Öldür” ve “Şiirle Vuruşmak-Bazı Şiirler Üzerine İşaretler” adlı bölümlerde yer alan düz yazılarda şairin poetik tutumunu açık şekilde görüyoruz. “Şiirle Vuruşmak-Bazı Şiirler Üzerine İşaretler” bölümünde Eminoğlu kendi şiirlerinden bazıları üzerine okura açıklamada bulunuyor. Bu şiirleri ne hisle ve nasıl yazdığını anlatıyor. Bir şairin ilk şiir kitabında poetik anlayışı ve kendi şiirleri üzerine fikirleriyle okurun karşısına çıkması pek alışkın olduğumuz bir şey değil. Biraz spekülatif bir tercih diyebiliriz. Bence Eminoğlu poetik tercihlerini poetika kitabına bırakmalıydı.

Kitabın geneline bakıldığında, Kaan Eminoğlu açık, ritimli, kulağını ortak yaşantılara dayamış şiirler yazıyor. Şiirlerin geneli poetik bir bilinçle yazılmış. Şair, şiirin başına geçmeden nasıl yazacağını seçmiş görünüyor. İlk kitap acemilikleri en azından poetik tercihler bakımından cereyan etmemiş diyebiliriz. Şiirin yazım sürecinde teknik aksamalar ve acemilikler yer yer mevcut. Emi-

noğlu, yaşanan şiirlerin peşinden değil de ortak yaşantıların şiirinin peşinden koştuğunu ifade ediyor. İlâveten, şairin gerçek hayatta olan olaylar karşısında aktif şekilde duruş sahibi olması ve bunu şiire taşıması gerektiğini düşünüyor.

“Politik Acılar” kısmındaki şiirler daha çok günlük hayattan beslenen dinamik şiirler. Şiirlerin teması, biçimini de etkilemiş. Hareketli ve hızlı şiirler yer alıyor bu bölümde.

“Sizi İkna Edebilirim” şiiri biçimsel olarak hızlıca akan ama müziği eksik bir şiir. Dizeler pürüzsüz/akıcı fillerle art arada sıralansa da kulakta kalan bir müzik hissedilemiyor. İmge ölçülü ve dengeli şekilde tercih edilmiş. Bölüm sonlarında tekrarlanan dize, ilgili bölümün konusuyla alakalı olabilecek isimleri de ifade ederek mesaj ve anlam derinliğini sağlamlaştırıyor. Eylemlilik/fiil ve anlam/mesaj güçlü bir şekilde etkisini gösteriyor.

“Destina Peri Parlak” şiirinde Ankara Güvenpark’ta PKK terör örgütünün bombalı saldırısında rahmete kavuşan Destina Peri Parlak isimli genç kız konu ediliyor. Şiiri hayatın tam ortasına dâhil ediyor Kaan Eminoğlu. Malumunuz gerçeklik, şiiri kendi bağlamında tutma riskiyle karşı karşıya bırakır. Şair, gerçek bir olay ya da kişiye bağlı ya da ondan faydalanan bir şiir yazdığında o kişi/olay etrafında bir şiir gelişir. Şairin en önemli başarısı gerçekliğin altına ellerini sokup ondaki gerçek dışılığı keşfetmektir. Eminoğlu da bu şiirde bunu denemiş. Gerçek olayın doğrudan aktarımı yer yer şiiri yüzeyselleştirse de onunla sınırlı kalınmamış. Başka şiirlerde de dikkatimi çeken noktalardan biri Eminoğlu’nun düz yazı cümle ter kibine yakın bir ter kiple dizeyi yormayan, bozmayan, kırmayan bir biçim tercih etmesidir. Bu durum, şiirin okunurluğunu hız olarak artırsa da düz-metinleşmek risklerini yaratıyor. Bu sebeple Eminoğlu’nun dizede minik oyunlar, biçimsel denemeler ve imge çalışmaları yapmasının şiirinin iç malzemesini kavileştireceğini düşünüyorum.

“Yeni Başlayanlar İçin Tarih Bilgisi” şiirinde olduğu gibi lirik ve eleştirel dil aynı şiirde yer alabiliyor. Bu bağlamda, Eminoğlu şiiri kendi şiirime akraba gibi. Elbette, başka yönlerden ayrılıyor. Bu şiirde epik bir kısım da mevcut. Lirik, epik ve eleştirel hislenim aynı anda varlık gösteriyor. Bence iyi bir denge gözetilmediği takdirde her zaman riskli bir şiir tercihidir.

Kaan Eminoğlu şiirinde lirik derinlik az diyebiliriz. Lirikizm imkânlarını ve metafizik temasları daha derinden yoklamak Eminoğlu şiirine güç katar. Aksi takdirde “Orta Doğulu Çocuk Gözyaşları” şiirinde olduğu gibi kuru, diyalogları derinleşmeyen, akıcı ama sığda akan bir şiir meydana gelir. Fakat mahut şiirin “Gözyaşı 3” kısmının yeterli derinliğe sahip olduğunu söyleyebiliriz.

“Müebbet Evler” şiiri biçimsel olarak derli/toplu, tema taşmaları olmayan, gerçeklikle narin temaslarda bulunarak onu şiirin faydalı ama uslu elemanı hâline getiren bir şiir. Necatigil’e atfedilen bu şiir, onun şiirlerinden soluklar taşıyor. “Som Altından Bir Baba” şiiri ise tek parça uzun şiire yaklaştırmış Eminoğlu’nu.

Şiirlerin genelinde sıfat tamlamalarıyla sınırlı bir imge yaratma pratiği dikkatleri çekiyor. Sıfat tamlaması tercihi düzyazı semantiğine yaklaşma ve şiirin hızını artırma imkânı sunar. Bence bu tercih Eminoğlu şiirinin yapısal tercihlerinin otomatik bir neticesi.

Toplumsal duyarlılığı olan şiirler yazan Eminoğlu, “Mehtap’ı Görseniz Hâline Acırdınız” şiiriyle halkın içinden bir kahraman tespit ederek onun maruz kaldığı olaylara şiirin imkânlarıyla dâhil olmaya çalışıyor. Dizenin yapı bütünlüğüne zarar vermeden, sade, süssüz bir Türkçe ile sıradan bir hayatın dramatik yanlarına uğruyor. Fakat konuşma diline bağlılık ve akıcılık daha içeriden, dramatik ve duygumuzu avlayan bir şiir yazılmasına engel olmuş. Aslında şiirsel enerjisiyle, gerçekliğin “biraz” uzağında daha güçlü bir “Mehtap” karakteri yaratılabiliirdi. İlaveten, bu tarz şiirlerde gözlem ve malzeme fazlalığı önemlidir. Malzeme ve gözlem eksik olduğunda şiirsel derinliği zayıflatır. Ki bu da önemli bir şeydir. “Ne Fark Eder Şair ya da Katil?” şiirinde de sade dille yazılmış ama akıcı olmayan bir yapı var. Gerilim ve yoğunluk azlığı hissediliyor. Uzun şiire aday bir şiir.

“Kurşunluğundan Utanmak” şiirinde olduğu gibi pek çok şiirde Attilâ İlhan etkisini görebiliyoruz. “Ve Sevgi Bitti” şiirinde de bariz Attilâ İlhan etkisi mevcut. Eminoğlu tam bu noktada bir çizgi çizmeli ve yeni kaynaklara yönelmeli. Çünkü okurun Attilâ İlhan dururken onun gibi yazan ama benzerliğin ötesine geçmeyen birini tercih edeceğini düşünmüyorum.

“Sözle Eşmek Mutluluğu” imge yoğun ve diğer şiirlerden dil olarak ayrılan bir şiir. “Avunma Sanatı” şiiri biçim olarak başarısız ve diğer şiirlerin replikası gibi. Klişe imge ve temalar yüzeysel ve bilindik şekilde denenmiş.

Eminoğlu kitapta bariz şekilde kişileştirmeyi tercih etmiyor. Ama “Korsanmış Ümitlerim” şiirinin beşinci parçasındaki gibi şiirsel tahkimin arttığını ve okurda tok/kalın/sağlam bir şiirsel iz bırakacağını söyleyebilirim.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Kaan Eminoğlu ilk kitabında poetik bir bilince ulaşmış görünmektedir. İlk kitap acemiliğinin en azından poetik yönelim noktasında olmadığını söyleyebiliriz. Şiir yazım sürecinin alt tekniklerinde yer yer acemilikler ve bocalamalar olsa da şiirlerin genelinde bir poetik yönelim mevcudiyetini hissettirmektedir. Lirikizm imkânlarını ve metafizik temasları daha derinden yoklamak ve gerçekliğin “biraz” uzağında daha şiirsel bir dil Eminoğlu şiirine güç katacaktır.

Kitapta en çok beğendiğim kısımları paylaşıyorum:

*Aşk derken bile kırk bir kere yandı dilim
Silkelendim çarpa çarpa bir duvara
Üstünde toz oldum eski bir kilimin
("Beni Sevmenin Ne Yeri Ne Zamanı Şimdi")*

*Seslerin kabahatidir kuşkusuz susuşun
Ve kervanların berrak bir pınar gibi akışı
İnce yaradılışlı bir suyun, karşımda duruşu
Kuşku uyandırıcı bir bakışın,
Aynalara aldanişdır şüphesiz
Gizli bir tanık ifadesidir susuşun
("Susuşun Öldüren Bir Kurşun")*

*Şimdi düşünüyorum neden
Bu yenilginin tuzlu tadı
Bir gölge gibi
Peşimi bırakmadı
("Korsanmış Ümitlerim")*

Kuşağını Harekete Geçiren Şair: Kaan Eminoğlu ve Şiiri

Vahdettin Oktay Beyazlı

Şansım başkasına yaver, bana keder oldu
Hiçbir iddia bülteninde yer almadı adım
Hoştu kafam, yoktu hiç otum, bir boşluktu bavulum
Her şiir gibi biraz yorgunum, her şair gibi biraz silik
Ellerimi düşünüyorum,
Hâlâ pastel boyada bıraktığım gibi mi”

Kaan Eminoğlu

Giriş

Her sanatkâr, bilhassa şair, bir deniz kabuğu gibi yaşadığı dönemin bütün uğultusunu içine çeker. Kısaca “zihniyet” olarak tarif edebileceğimiz bu hakikat sesini, ancak çağını ıskalamamış şairlere kulak verince duyabiliriz. Kaldı ki yaşayan insan, yaşanan hayata dâhil olmalı ki yaşayan bir eser ortaya çıkarabilsin. Dolayısıyla günümüz edebiyatında şiirin kavi bir duruş sergileyememesini, şüphesiz, şairin toplumun sesine kulak tıkamasına bağlayabiliriz. Toplumsal değişikliklerle beraber şiirin yaşadığı değişimi takip etmekte zorlanan şair, şiir ortalamasını yakalayamayacak ve ortaya kuru bir gürültüden başka bir şey koyamayacaktır. Aynı zorluğu yaşayan ve bunun farkında dahi olmayan okur ise nitelikli şiirden yoksun kalacağı gibi maalesef ortalama bir okur vasfına bile ulaşamayacaktır. Osman Özbahçe’nin ifadesiyle “Şiirimizin ortalamasını tutturan şair iyi bir şairdir ama ortalama okuyucu kötü (başarısız) okuyucudur.” (Özbahçe, 2020: 26) Bu da netice itibarıyla şiirin hep aynı yerde sayıp durmasına; iktidar gücü ve ekonomik rahatlığı bulunan şairlerin ön saflarda yer almasına; nitelikli şair ve şiirlerin göz ardı edilmesine sebep olacaktır.

Garip ve İkinci Yeni sonrası büyük değişimin yaşandığı Türk şiiri, 1960 sonrasında on yıllık kuşak adlandırmalarıyla varlığını devam ettirir. Daha çok edebiyat eleştirmenlerince yapılan bu adlandırmaların ve şiirlerin tam anlamıyla bir bütünlük taşıdığını belirtmek mümkün değil. Son yetmiş yılın modern Türk şiirini ve şairlerini, Sezai Bey'in tarifiyle "kişilik farkından ve tarzından" referans olarak yorumlamak daha kayda değer bir yaklaşım. Şiirlerin şekil benzerliği sağlamasına rağmen şairlerin hayat tasavvurları ve inanış biçimlerinde farklılık modern şiirdeki organik bağı koparmaktadır. Haliyle şair sayısı kadar modern şiirden bahsetmek pek de yanlış olmaz. Bu bağlamda 2010 Kuşağı'nın da poetik birlikteliğinden veya bir bildiri/dergi etrafında toplanmasından bahsedemeyiz. Ancak şunu ifade etmeliyiz ki kuşağın edebî söylemini ortaya koyan Kaan Eminoğlu'nun *Kırıp Döktüklerim*, Eray Sarıçam'ın *Türk Şiirinde Yeni Bir Dönem*: 2010 Kuşağı ve Ümit Güçlü'nün *Suç Şiir* kitapları; kuşağın edebiyat kanonunda zemin oluşturması yönünde çok kıymetli çalışmalardır.

Kaan Eminoğlu ve Şiiri

Yazının girişi itibarıyla üzerinde durduğum meseleyi, aslında, çağını harekete geçirme gayretinde bir sanatçı olan Kaan Eminoğlu'na getirmek için açtım. Eminoğlu ki son zamanlarda edebiyat gündemini meşgul eden "Türk Edebiyatı/Türkçe Edebiyat" meselesinde sergilediği tavır ve yazdıkları ile "Türk Edebiyatı" düşüncesinin en ciddi savunucularından biri oldu. Şairin 2018'de yayımlanan *Sizi İkna Edebilirim* adında şiir ve 2020'de yayımlanan *Kırıp Döktüklerim* adında eleştiri olmak üzere iki kitabı var. Yine 2021'de yayıma hazırladığı *2020 Şiir Yıllığı* ise dönem şiirinin nabzını tuttuğu bir antoloji çalışmasıdır. Aslında bu kitaplardan önce üzerinde durulması gerekense *KANON 2010* dergisidir. Aralıklarla çıkarmaya devam ettiği bu dergi ile 2010 Kuşağı'nın poetik duruşunu, kendi şiir görüşünü ve birçok şairle birlikte kendi ürünlerini ortaya koyma gayretindedir. Dergi, bu yönüyle bir okul olma vasfını taşımaya devam ediyor. Kuşağın şiir ortamını, "iyi şiir koalisyonu" olarak değerlendiren Eminoğlu, ortaya koyduğu bütün çalışmaları, Türkçe duyarlılığı ve şair tavrıyla bir toplumun kendisinden beklediği aydın rolünü hakkıyla yerine getirmektedir.

Eminoğlu, şiirindeki söylemi ve içerik olarak yansıttıkları ile aydınlık bir dünya kurmayı benimserken savaşı ve acıyı ise reddeder. Bu bağlamda iyi bir toplumdur ve kendi ifadesiyle fütüristtir. Onun şiiri Nazım'a akraba olduğu gibi Attilâ İlhan'ın modernliğine ve Cemal Süreya'nın imgecilğine de yakındır. Günümüz şiirinin yoğun lirik ve aşırı romantik söylemine pek kapılmadan yer yer politik ve yer yer de epik-lirik karışımı şiiri benimser. "Acımasızca yaktılar ışığını; zihnimi kana buladılar, / Bombaladılar insanlığı / Bir ben durdum dik bir yumruk, bir bendim / Hepsine tek başına karşı / El verin kaldırayım ağırlığıyla ezen bu yükü / Parçalanın omuz benim, sökülen et bendin, / Yıkılan duvarda emeğim / Siz isterseniz herkesi ikna edebilirim" (Eminoğlu, 2018: 9) mısralarında görüleceği üzere Eminoğlu, şiirsel özneyi romantik bataklığa sokmak yerine, aktif ve bilhassa konuşan bireye dönüştürmüştür. Şiirsel özne, birçok şiirinde konuşandır ve edilgenlikten uzak konumdadır. Haliyle bu üslup onun şiirine bir derece kazandırır. Aksi bir durum olur ve

şiiirindeki “konuşan özne eğer arabeske düşerse genellikle özne yitimi yahut özne güçsüzlüğü sorunu baş gösterir” ki bu da hiçbir okurun muhatap olmak istemeyeceği başarısız bir şiir demektir. (Özbahçe, 2020: 129)

Şairin, yaşanan hayatı şiirinde tekrar yaşatma arzusu da ayrı bir önem katıyor şiirine. Eminoglu; terör örgütünün 2016 yılında Güvenpark’taki silahlı saldırısına kurban giden lise öğrencisi Destina Peri Parlak’a aynı adla bir şiir yazar ve ona duyduğu özrü şu şekilde dile getirir: “Hâlâ tamir etmedim o gün kırılan gözlüğümü / Gördüm gözlerinde nelerin nasıl bölündüğünü / Parçalanmış ümitlerin ısrarlı bombalara / Büyük büyük hayatların küçük küçük parçalara / Sessizlik matadoru olan oklar sırtıma bata bata / Alev görmüş boğalar kadar kızgınım / Destina senin hakkını savunamadım” (s.11). Bir toplumu anlamak için sanatkarların reflekslerini görmek yeterlidir. İşte, Eminoglu bir aydın vasfıyla bu refleksi gösterme sorumluluğunu kendinde hissediyor. Sırf kendi duygu dünyasını ve düşünce âlemini sadece imge oluşturmak amacıyla şiire yaslamıyor.

Eminoglu, kendi benini de bazı şiirlerine katma gereği duyar. Adının geçtiği bu mısralarda, şiirin daha “doğrudan” bir yaklaşım yansıttığını ve modern birey algısının daha görünür hâl aldığını belirtelim. “Kaan Diyor Ona Bazıları” şiirindeki “Yere düşse tertemiz kalır acıları / İncinse düşü kırılır merakı / Duydum ki Kaan diyor ona bazıları” (s.13) şeklinde mısralar, şiirimizde pek aşına olmadığımız bir tercih. Eminoglu, bu şiiriyle şiirsel bir biyografi ortaya koyarak kendini okura aracısız sunuyor.

Şiirin başarılı olanı, tekrarı değil; yeniyi, hep yeniyi dile getirenidir. Dilin bütün imkânlarıyla şaire düşen, sadece özgün olanı ortaya koymaktır. Türk şiirini iyi bilen ve bazı şiirlerinde de usta şairlere selam çakan Eminoglu’nun şiirinde, geleneği tekrar etmek veya sırf farklı olmak için olur olmadık bir fantazyaya girişmek yer almaz. O, ancak dilin kendi günlük ve olağan akışında kelime tercihine dikkat eder, söyleyeceklerini yedeğine alarak şiir yazar. “İşte tüm gençliğimizi yitirdiğimiz o evlerde / Aşkla pişerken nice aş tencerede / Ocakta mağrur bir ateş gibi yanan / Çakmak taşı, gaz yağı / Odalar ve sofalar / Lamba ve kandiller / Eski evleri hatırlatır” (s.19).

“Sizi İkna Edebilirim”in ikinci bölümünde şair, politik söylemden biraz sıyrılarak lirik şiirlerle karşımıza çıkar. Ancak bu şiirlerin öyle alışık olduğumuz bir romantik duygulanım şiiri olmadığını da ifade edelim. “Ülkem gibi kendi kendini / Kazan yaralı bir kuyuyum / Belki bir kaza kurşunuyum / Kaldıramıyor neşem” (s.52) diyen şair, buruk bir sevginin terennümünü dile getirir. Aşkını ülkesiyle özdeşleştiren, yaşadığı yerden soyutlanamayan ve konuşan bir özneye ulaşır.

İlk bölüm şiirlerinde karşımıza çıkan özel isim kullanımı bu bölümde de devam eder. Bu, şiirlerin biraz gerçeğe biraz da kurgu esash metne yaklaşmasına sebebiyet verir. “Nolur kınamayın beni, / İyi bir şiir yazmak işimin en tuhaf yanı / Hasan sanki mahşer sürgünü ben cehennemın son durağı / O tuğba ki nereye gitse görülmemiş kendine uğradığı” (s.34). Bu özel isim kullanımı, bazen eş anlamlılık sağlayarak farklı kavramları karşılayacak şekilde düşün-

memize olanak da veriyor. Daha çok “Şarklı Tahliye Günlerim” şiirinde karşınıza çıkan bu durumu “Hatırlıyorum çat pat yüksek topuklu o ilk cemre’yi / Temiz bir bahar’dan çok içimde işlenmiş bir günah gibi / Burcu kokuluydu ama uzaktı bana, parmaklarının demiri” (s.34) dizelerinden görmek mümkünüdür.

Eminoğlu, politik şiirlerinde olduğu kadar lirik şiirlerinde de özgün mısralar ortaya koyuyor. Ancak bana göre onun sesini bulduğu, ilk bölümdeki politik ağırlıklı şiirlerdir. Şiirimizin artık eskiyen kelimelerinden “hüzün”, onun itibar ettiği kelimelerden değil. Bunun yerine “ümit” ve “susuş” her ne kadar bir tezat durum oluştursa da şairin politik sesini yumuşatan imgelere dönüşür. “Varılmaz bir hayal beldesidir susuşun / (...) İliklenmiş Kerem düğmesidir susuşun” ve “Ümit bende, aşk otağına kurulmuş vahşi bir kabile / Dayanamıyor karşısında Moğol orduları bile” (s.36-37).

Benzetme, istiare, teşhis, bağdaştırma, aktarma ve uzak çağrışım gibi tekniklerle yakaladığı bolca imgenin yer aldığı bu ikinci bölüm şiirlerinde, sevginin buruk ve tamamlanmamış olanını sunuyor şair bize. Kaldı ki aşkın bazen yarım bırakılması şiire kapı aralamak içindir. “Bir gün delirir gözyaşı ve kayalara çarpıp batan bir gemiye” dönüşür. Şair, aşkın masumluğuna, kısalığına ve bazen ortaya çıkarılmayışına o denli inanmıştır ki bu konuda yine bizi ikna etme yoluna gider. “Ve evet belki bu yüzden / Karanlık aşklarım / Bir Yetim gülüşü / Bir taş sekişi / Kadar kısa sürdü” (s.54).

Sonuç

Eminoğlu, “Yazık şairler kadar cesur değilim.” diyen şaire kulak kesilmiş olmalı ki büyük bir cesaretle şiiri, insanları ikna etmede bir araç kabul ediyor. Bu bağlamda onun şiiri, 1990’ların gündemini belirleyen “çok sesli”, “neo epik”, “deneysel”, “yeni hececi” ve “mistik” gibi şiirlerden daha çok “neo epik” şiire yakındır. Yani aşırı imgelerin yer almadığı ve söyleyen/anlatan (narrative) şiirden de bir şeyler taşıyan bir şiirdir. Özel isimlerin ve şairin kendi isminin geçtiği bu şiirlere bakınca Kaan’ın kendi şiir kimliğini ve düşünce zeminini nasıl oluşturduğuna dair izlenimler elde edebiliyoruz. Anlamı da es geçmeyen bir şiirdir onunki. Dile hâkim olan, sözü yormayan ve “tarikat değil barikat kuruyoruz” diyerek şiirdeki merkezî yaklaşıma karşı duran bir şiirdir, onun şiiri.

Şair, okurun çözmesini istediği bir koza örmemiştir belki. Fakat okur ile beraber sözün ve sanatın en özel yanını ifade eden şiir yolculuğuna, kendine mahsus bir duruşla dâhil olmuştur. Eminoğlu, açıklayan ve konuşan/söyleyen bu şiirlerine, kendi “beni”nden çıkarak yakaladığı modern şiire, zannediyorum başkalarını da katacaktır. Haliyle onun şiiri, farklı bir söyleyiciye ve muhatap kitlesine ulaşmıştır, ulaşmaya devam edecektir.

KAYNAKÇA

Kaan Eminoğlu, *Sizi İkna Edebilirim*, KANON 2010 Yayınları, 2018 Ankara.

Kaan Eminoğlu, *2020 Şiir Yıllığı*, Edebiyatist Yayınları, 2021 İstanbul.

Osman Özbahçe, *Sağlam Şiir*, Ebabil Yayınları, 2020 Ankara.

Kaan Eminoğlu'nun Huzursuzluğu

Ahmet Yıldız

Diyeceksiniz ki “huzursuz” şair mi olur? Sanatçı olmanın biricik nedeni, kıstası hat-
ta dürtüsü huzursuzluk, memnuniyetsizlik, rahatsızlık değil midir? Öyledir
ama bu Prof. Dr. Gürsel Aytac’ın numaralandırdığı gibi “sağlıklı” bir edebi-
yat ortamında geçerlidir.

Maalesef 1980’den sonra özellikle kendilerine “80 kuşağı” adını veren şairler toplama-
nın Türk şiirine musallat olacak derecede (gayri şiir yoldan) çöküp sonra
Tevfik Fikret’ten, Nazım Hikmet’ten, Ahmet Arif gibi birçok şairimizden su
almış görkemli şiirimizin adeta dişlerini sökerek eleştirel bilincini köreltme-
siyle pek mutlu şairler kuşağı yetişti.

Öyle büyük mutluluklar da değildi yaşadıkları, bir belediye yaz kampına çağrılmak,
arada sırada dergilere kapak olmak, yaşdaşlarınca göklere çıkarılan eleştiri /
tanıtım yazılarına gark olmak, tek tük de olsa genç şairlerin onları otorite ka-
bul ederek el etek öpmesi, genç bir akademisyenin şiirlerini incelemesi filan.

Bu küçük mutluluklar aynı zamanda bir konformizm yarattı. Türk edebiyatına, Türk
şiirine bir katkıdan öte kendi küçük hazlarına katkı olarak şiir, giderek çürü-
dü. (“Su çürüdü” de şiir niçin çürümesin değil mi?)

Yine de genlerde kalan eleştirel bilincin kırıntıları “muhalif”liği anımsatıyordu. Bu mu-
haliflik oyunu da baş göz yarılarak yapıldı. Şairlerimiz kötü, ahlaksız yöneti-
cilere değil toptan devlete düşman oldular. Halkımızı yok sayan uluslararası

soygun düzenine değil bizzat soyulan yüce Türk halkına, Cumhuriyetimizin meşruiyetine, onu kuran önderlere kalem sivrilttiler. İnandırılmaz ama gerçek, giderek etnik, mezhepsel olanı yüceltip “Türk” adına düşmanlığı “muhalif”lik koltuğuna oturttular. Böylece halktan uzaklaştılar. Divan şairlerinin gerisine düştüler. (Nef’i’yi öpüp de başlarına koysunlar!) Muhaliflik oyunu oynarken halk düşmanı çukuruna yuvarlandılar. Böylece ortada Türk şiiri diye bir şey kalmadı.

Yirmi yirmi beş yıl boyunca işte böyle tıngır mıngır yuvarlanan şiir ortamımızı bulan-dıran, renklendiren, karıştıran hatta sarsmayı başaran bir şair oldu Kaan Eminoğlu.

Kuluçkadan başını kaldırıncı coşkuyla edebiyat yaşamına daldı. Sanat ve edebiyat, hele şiir; insanı en kanatlandırarak, dünyanın en namuslu, en dürüst, en özgür biricik alan değil miydi? Heyhat Kaan Eminoğlu yukarıda bir bölümünü saydığım köşelere toslayıp burnunu kanatmaya, başını yaralamaya başlayınca düşünmeye başladı. Önce şiir yürüyüş parkurunun temizlenmesi gerektiğini, yeteneğin (adaletin) egemen olduğunu sandığı bu mavi alanın kapkara bulutlarla kaplı olduğunu gördü. Bu bataklıkla düşmeden edebiyatın yolunda gerçek bir sanatçı, şair gibi yürüyebilmenin yollarını aradı. (Tıpkı benim 1987 Akademi Kitabevi Öykü Birincilik Ödülü’nü aldıktan sonra yeni doğaya çıkmış danalar gibi hoplayıp zıplamamın kısa sürmesi ve gerçeği görüp önümü temizlemek için Edebiyat ve Eleştiri gibi ağır bir dergi yükünü taşımak zorunda kalmam gibi.)

Kaan Eminoğlu bu rahatsızlık ve “huzursuzluk”la Kanon 2010 dergisini çıkarmaya başladı. “80 kuşağı”nın karşısına “2010 kuşağı”nı çıkarmaya çalıştı. Sizden başka şairler de var, açın önümüzü demek istedi. Bir edebiyat insanı olarak yalnkılıç dalarak dergi yazıları, kitap tanıtımları, söyleşileri ve etkili sosyal medya kullanımıyla edebiyatımızın köklü ya da güncel sorunlarına karşı di-reniş başlattı.

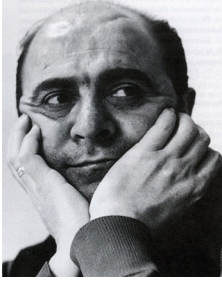
Ama bütün bu mücadele içinde etrafında “kemikleşmiş” bir grup oluşturamadı. Çünkü ilkel insanlar, etik “duruş”a sahip sanatçılar yalnız yapılar eylerler; edebiyat, sanat ve hatta politik görüşlerinden taviz vermeye yol açacak gruplaş-malardan kaçınırlar. Baudelaire’in dediği gibi eleştirmen “yalnız insan”dır. Kaan Eminoğlu bu yalnızlığı da aşmaya çalıştı, geçmişte bizim yaptığımız yanlışlardan ders almış biçimde ideolojik takıntıdan çok, etik vatandaşlık temelinde bir değnekle yola çıktı.

Gelenekselleşmiş kokuşmuş edebiyat ortamında her yere burnunu soktu. Örneğin san-ki dergi çıkarmak yaralı bir kedi yavrusuymuş gibi “Şu dergiyi yaşatalım”, “Bu dergi kapanmasın” kampanyaları düzenleyen tatlı su bürokrat emeklisi özellikle kadın yazar ve şairlerin karşısına “bu dergiler kapansın” yazısıyla çıkabiliyor. Bu tavır aslında dergiciliğin ne olduğunu da öğreten bir doğrudur: Dergiler bir “misyon” için çıkar, o bitince sürmesi çıkarana da okuya-na da işkenceden başka bir şey değildir. Eminoğlu’na göre, kapanmaması istenen dergiler genellikle artık misyonunu tamamlamış, bütün yeniliklere

kapalı, çağın gerisinde kalmış müzelik dergilerdir; yaşaması için değil kapanması için çabalamak, böylece yeni dergilere yer açmak gerekir!

Yine ona “Emeklilikte yaşa takılan şairler” başlığında yazı bile yazdıran, ‘Emeklilikte yaşa takılan bir şairin kötü şiirini okumaktansa genç bir arkadaşımızın vasat şiirini okuma’ tercihidir: “Çünkü genç bir zihinden çıkan vasatın iyiye gitme kabiliyeti varken yaşlı bir zihinden çıkan kötünün iyiye gitme kabiliyeti yoktur!”

Kaan Eminoğlu E. Bülent Yardımcı’yla yaptığı kapsamlı konuşmasında şiiri ve ne yapmak istediğiyle ilgili soruları ayrıntılı açıklıyor. *Sizi İkna Edebilirim* adlı şiir kitabına düz yazılarını da almasını, “bir tavırm/bir poetikam olduğunu göstermek için koydum, bunun bir zaaf değil aksine bir üstünlük göstergesi olduğunu düşünüyorum. Günümüzde şiir kitabı iddiasıyla kitap çıkaran –adı şaire çıkmış– birçok insanın şiir üzerine düşünmediği, herhangi bir poetikası ya da hayatını yönlendirecek bir politikası olmadığı için böyle bir şeye cesaret edemediği bir ortamda ben genç yaşta hem şiirimi üzerine kurduğum poetikaya hem de hayatımı üzerine kurduğum bir politikaya (politik bir yönüme vurgu yaparak) sahip olduğumu ortaya koydum. Bugün eleştiri oklarına hedef olsa da ileride bu hareketin değeri anlaşılacaktır diye düşünüyorum.” diye açıklıyor.

Eminoğlu bir değiştirici. Bugünlerde meşhur olan deyimle “Değişim”den yana. “Genç bir şairin edebiyatta kendine alan açmayı talep etmek gibi bir hakkı vardır. Ancak nedense bizim ülkemizde bu hak talebi pek yadırganır oldu. Sanırım bu da her yaşlı şairin o dilin en son şairi olmak isteme arzusunu dizginleymesinden kaynaklanıyor.”

Politik görüşleriniyse, “Ben dünya görüşüm itibarıyla her türlü otoriteye karşı bir insanım. O yüzden şiirin otoritelerini de kabul etmiyorum. Geçmişte kendini otorite olarak gören birçok insanla kalem dövüşüne girmem de bundan kaynaklanıyor. Otoriteden, otoriterliğe abi-kardeşçilikten, usta-çıraklıktan tarikatlaşmaya evrilen bir edebiyat ortamı yaratılmaya çalışıldığının, bunun yaratıcısının da yaşlı şairler olduğunun itiraf edilmesinde bir beis görmüyorum. Genç şairler bir karşı koyuş gerçekleştirmezse bu anlayışın bir gelenek hâline gelmesinin önünü alamayacaklardır.”

Eminoğlu bu tavırını “Tarikat değil barikat kuruyoruz.” terimiyle açıklıyor. Edebiyatımızı bürokrasisinden yayınevine kadar istila etmiş liberal hegemonyaya, onların ittifak kurduğu “İkinci Yeni” müritlerine sonuna kadar mücadele edeceğini belirtiyor.

Kaan Eminoğlu, bu mücadelesinde teknolojinin, çağın getirdiği teknik olanakları iyi kullanıyor. Artık bir “Aydın Doğan”a ihtiyaç yok! Sosyal medya platformları, bağımsız tv sahibi olmak gibi bir şey olan “yotube” kanalları -şimdilik- onlardan çok daha özgür, ileri olanaklar sunuyor.

Bu araçları kullanarak edebiyatımızın sorunlarını Türkiye’nin gündemine taşımayı zaman zaman başarıyor. Kitap taşıma ücretlerinde PTT kargo zammını, “Türk

edebiyatı” yerine “Türkçe edebiyat” adını kullanan iki yüzölçü yayınevlerini, banka yayınevlerinin dayattığı şiir ideolojisini, Türk edebiyatının en büyük sorunu bellediği laçkalaşmış “ödöl” mekanizmasını, genç şairlerin dergilerde şiir yayınlamayama sorununu, bu araçları iyi kullanarak Türkiye’nin pek meşgul gündemine sokmak biz “yaşlı” edebiyatçılar için rüya gibi bir şey.

Bu yazı Kaan Eminoğlu şiirini inceleme yazısı değil maalesef; kırsal alanda olduğum için kitaplığımdan uzaktayım. Ancak Kaan dostumun şiiri okumak istediğim, beni etkileyen, yeniliklerle dolu, şaşırtıcı ve hatta sarsıcı bir şiirdir. Onda Mayakovski’deki ama -kendi sözleriyle Nazım Hikmet’teki- fütürist şiirin tadının yanında Cahit Sıtkı Tarancı ve Ahmet Muhip Dıranas’ın şiirindeki bazı mistik öğelerin tadını da buluyorum. Yükselen dağların doruklarına sıçrayan bir dilin birden sessizleşerek pısmasını da.

Kaan ne yapmak istediğini bilen, “aşk”la şiir yazan ender bir “genç” şair. Huzursuz bir şair ama önemlisi huzursuz etmeyi başaran bir şair. Şair dediğin geniş ve açık yüreklidir. Kaan açık yürekli, tertemiz bir şair ve eleştirmen. Şiiri ve ne yapmak istediğiyle ilgili söyledikleri başka söze yer bırakmıyor:

“Var olan ile mutlu olmadığım için, var olan gerçeği kabul etmediğim için şiir yazıyorum. Şiir, benim hayata karşı itiraz dilekçem. Dilekçemi bir arzuhalci dikkatiyle hazırlıyor, o dilekçeye ihtiyacı olan halkın hakikatini yansıtmaya çalışıyorum. Var olanı yıkıp yerine -şiir yazarak- ürettiğim yeni varlığı koyuyorum. Kendi idealimi koyuyorum. Benim idealimde ne savaş ne ölüm ne gözyaşı ne de adaletsizlik var. Benim varlığımda, eksik olanın tamamlanabileceğine ilişkin sarsılmaz bir inanç, gerçeğin yıpratıcılığına karşı koyacak diyalektik bir metot var. Bu yüzden de durdurulabileceğimi hiç sanmıyorum.”

Kaan Eminoğlu İçin Kısa Notlar

Hüseyin Peker

- 1- Bir yazarın soyadına bu kadar uygunluk göstermesi pek görülmedik bir şey. Soyadı gibi kendinden emin bir kimlik Kaan Eminoğlu. Yani söylediği her şeyde bir balyoz edası, tok bir deyiş sesi duyuruyor. Kısaca yazdıklarında (şiir olsun, yazı olsun) kesinlik izi taşıyan işaretler var. Neredeyse “dediğim dedik” ifadesini kullanacaktım, ama o kadar değil. Ben doğru konuşurum, dediklerimde sahtelik yoktur diye bir tını. Ya da dediklerimden emin olabilirsiniz, sizi ikna edebilirim diyen bir nida.
- 2- Hem “Sizi İkna Edebilirim” (Kanon 2010 Yayınları, şiir, 2018) hem “Kırıp Döktüklerim” (Edebiyatist Yayınları, deneme, 2020) kitaplarında arka kapak yazısını Ahmet Yıldız yazmış. Kimdir bu Ahmet Yıldız? 60 yaşlarında olmalı. Zamanında “Edebiyat ve Eleştiri” dergisini çıkarmıştı uzun süre. Etkili de olmuştu. 2006 Edebiyat Yılığ’ı’nı da yayınlamıştı. Artvin-Hopalı olup Ankara’da yaşayan bu edebiyatçımızın, öykücü olarak beş kitabı bulunuyor ve kendisi “Gerçek Edebiyat” internet sitesini yönetiyor. Şimdi bu arka kapak yazılarındaki egemen duruşuna bakarak (Sahip çıkıyor Kaan’a) birazı da abartıya varan bir ifadeyle, Kaan’ı bize kabul ettirme uğraşında. “Sizi İkna Edebilirim” başlıklı şiir kitabının arka kapağında şöyle diyor: “Kaan Eminoğlu bu ilk kitabında, ülke tarihiyle kendi tarihini iç içe anlattığı küçük bir destanla karşımıza çıkıyor. Eleştirel dilin lirik dille bu denli başarılı kaynaşması genç bir şair olarak Kaan Eminoğlu’nun son yılların egemen şiir anlayışının dışına çıkarak gerçek şiir katına yükselmesini sağlıyor. Şiir üzerine düşünmesi

onun şiirini daha da iddialı kılıyor.” Şimdi bu sözlerde, ilk şiir kitabını çıkaran bir şairi üst mertebeye çıkarma, sert bir yükseliş istemi tavırları giriyor araya. İlk kitap olmasaydı sorun değildi ama, ya bu ilk kitap düşünüldüğü mertebeye varamazsa, etkisi normal düzeyde kalırsa bu sözler kime yarayacak? Şaire mi? Yazıyı yazana mı?

Ahmet Yıldız, “Edebiyatta Doğu’ya Dönmek” (Boyalıkış Yayınları, 2020) adlı önemli iddialarda bulunduğu deneme kitabında yer alan “Eleştiri Üstüne” (s.193) yazısında şöyle der oysa: “Eleştiri bir cerrahın ameliyat masasında ki hastası hakkındaki dikkati ve duyarlılığı kadar önemli bir hayatiyettir edebiyat ve toplumlar için... Bir eleştirmen hangi kıstaslara göre kalemini oynatacaktır. Taraflı olmalı, çünkü eleştiri nesnesini ancak böyle karşısına alabilir.” Bu benzeri söylemlerle eleştiri üzerine konuşan A. Yıldız, Kaan Eminoğlu’nun arka kapak yazılarında da yakın şeyi başarıyor. Şiirler için “Küçük bir destanla karşımıza çıkıyor” derken hemen destan kelimesinin tarifine uzanıyoruz: “Olağanüstü kahramanlık serüvenlerini uzun ve manzum olarak anlatan edebi tür. Şaşırtıcı kahramanlık olayları dizisi.” Şimdi destan kavramını farklı biçimde kullandığını düşünüyoruz A.Yıldız’ın. Bir gönderme belki. Şairi kahraman çıkışlı, tok sözlü bir şair olarak göstermek istiyor olabilir. “Bir destan kahramanı gibi” anlamında bir söze eşlik etmiş sayarız o zaman.

3- “Kırıp Döktüklerim” deneme kitabı adından da anlayacağımız gibi, Eminoğlu’nun ödün vermeden doğrudan yana savaşını hatırlatıyor bize. Doğru bildiğinden şaşmayan bir deneme yazarı hatırlatmasını. Kitabın içindeki bölüm başlıklarına da bakarak (Attığım Taşlar, Ürküttüğüm Kuşlar, Dar Alanda Kısa Hesaplaşmalar, Söyleşiler Soruşturmalar) bir polemik kitabı mı bu diye düşünüyor insan. Bence çoğu K. Eminoğlu’nun emin tavrından doğan sorunlar. Yazarın “soyadı gibi emin” görünmek isteyen tavrıyla ilgili dik durumu:

“Dil konusunda birçok yazı yazdım. Öz Türkçecilere karşı çıktığım ve desteklediğim yerleri belirttim.. Var olan ile mutlu olmadığım için, var olan gerçeği kabul etmediğim için şiir yazıyorum. Şiir benim hayata itiraz dilekçem. Dilekçemi bir arzuhalci dikkatiyle hazırlıyor, o dilekçeye ihtiyacı olan halkın hakikatini yansıtmaya çalışıyorum. Var olanı yıkıp, yerine şiir yazarak, ürettiğim yeni varlığı koyuyorum. Kendi idealimi koyuyorum. Benim idealimde ne savaş, ne ölüm ne gözyaşı, ne adaletsizlik var. Benim varlığımda, eksik olanın tamamlanabileceğine ilişkin sarsılmaz bir inanç, gerçeğin ypraticılığına karşı koyacak diyalektik bir metot var. Bu yüzden durdurabileceğimi hiç sanmıyorum” (s.165, Kırıp Döktüklerim)

Diyelim bu iddialı deyiş, yerini buldu. Kaan Eminoğlu arkasını getirecek mi? Bekleyelim bakalım. Edebiyat otoritelerinin kabul edip birinci sınıf bir yere koyacağı bir şair olmanın zorluklarını düşünelim. Yaratıcının kendini ifade etmesi bir yana, kabul görmesi de önemli bir plan. İşin orasında kesin konuşmalar zarar mı getirir, yarar mı? Yoksa sadece dikkati çekmekle mi kalınır? Kaan Eminoğlu; yeteneğinden kuşku duymadığımız, hatta bizim de çoğuna inandığımız, saygı duyduğumuz, dikkatle izlemeye çalıştığımız bir yaratıcı.

“Ben dünya görüşüm itibarıyla her türlü otoriteye karşı bir insanım. O yüzden şiirin otoritelerini de kabul etmiyorum. Geçmişte kendini otorite olarak gören birçok insanla ölüm kalım dövüşüne girmem de bundan kaynaklanıyor.” Bunun müsebbiplerinin yaşlı şairler olduğunu itiraf etmesi de işin cabası. Genç şairler Kaan Eminoğlu’na göre bir karşı koyuş gerçekleştirmezlerse bu anlayışın bir gelenek haline gelmesinin önünü alamayacaklardır. Kendi kuşağımın da aynı tavrı göstermesini bekliyorum der. Bu biraz da çelişkili saydığım duruşlar, K. Eminoğlu’nun yaşam tarzının bir parçası. 80 kuşağının meselesizliği örneğin. İkinci Yeni taklitçiliğinden söz eder ama şiirine baktığımızda iyi bir şiir izlenimi kaldığı halde, aşırı bir parlama gözetleyemezsiniz.

4- 1991 Ankara doğumlu Türk Dili Edebiyatı bölümü mezunu, yayınevlerinde redaktörlük, öğretmenlik yapan Kaan Eminoğlu bir grup arkadaşıyla Kanon 2010 dergisini çıkardı, sürdürmedi. “Sizi İkna Edebilirim” başlıklı, Kanon 2010 yayını kitabında bölüm başlıkları şöyle: “Politik Acılar”, “Ağırbaşlı Telaş” (buraya kadar şiir), “Şiirle Vur, Düzyazıyla Öldür”, “Şiirle Vuruşmak Üzerine Bazı İşaretler” (görüldüğü kadarıyla kitabın kalan 30 sayfası düzyazıya ayrılmış) Meramını şiirle anlatmakla yetinmeyen bir tarafı var K. Eminoğlu’nun. İçeriden kaynayan bir kazan sanki. Şiir ona dar geliyor. Patlamasını yazıyla yapmaya çalışıyor. Kitabın son satırlarında “Şairliğin yarısı yazılan metin, diğer yarısı da sahip olunan duruştur.” Gelin anlayın bakalım? K. Eminoğlu gibi farklı bir şair, dünya yüzüne pek gelmez. Tamamen ayrıksı bir koşu onun. Ama şiirin düzgün akışından bunu bekleyemezsiniz. Hatasız, seri akan, parlatıcı istemeyen bir şiir yazar o:

“Her gün biraz daha şairiydim
Karşımda ağlayan nehrin” (s. 33)

Ya da “Dökülmek ne zormuş sana” Bu dizelerin ve birçoklarının güzel lirik tarafları var, ama çok da parlamayan beylik bir yakası da var. “Ümit bende, aşk otağına kurulmuş vahşi bir kabile /Dayanamıyor karşısında Moğol orduları bile” (s. 37) Bu dizelerin hoşluk olduğunu söyleyebilirim. Hatta çoğunda var şiirlerin böyle yapılanmalar. Ama bunlar, iddiasıyla yan yana konulamaz. Açık sözlü şiirler evet. Söyleneceklerin hepsini arka arkaya dizeleyen, sistemli bir yapının sunuşlarıyla kurulmuş, oturmuş şiirler.

“Şehrin terazi bakışlı esnafları
Çok yenilmiş çok savaşmış
Fikri kana bulamışları tanır
Yere düşmez tertemiz kalır acıları
İncinse düşü kırılır merakı
Duydum ki Kaan diyor ona bazılar” (s.13)

5- Merakla ve ilgiyle izleyeceğimiz biri her zaman Kaan Eminoğlu. Yarınlar onun.

Düşünen “Ben”i Düşün -İki Öteki Benin Diyalektiği-

Zafer Acar

“İnsan, espri yapan bir varlıktır,” –ciddiyim- keşke düşünen ya da konuşan varlıktır, deyip geçebilsem, antikleri durduk yere mezarlarında rahatsız etmesem, ama bir hata var ortada, bir eksiklik. Bazı hayvanlar, en az iki üç yaşındaki bir çocuk kadar düşünüp taklit yollu konuşabiliyor, o halde ya iki üç yaşındaki çocuğa insan demeyeceğiz ya da bu nitelikteki hayvanlara insan diyeceğiz. İki seçenek de tercih edilebilir görünmüyor, çünkü yanlış önermeden doğru sonuçlar çıkmaz. Aristo, “İlk Varlık akleder, nutuk-mantık sahibidir, kendi usulünce konuşur, detayları atlıyorsun çocuk,” diyebilir bana. Varsın desin, ama gerilmeyip azıcık gülümsesin, çünkü “insan, gülümseyen bir varlıktır.” Gülümsemek bizi diğer canlılardan ayırır. Espri –namıdiğer ironi- karşısında gülümsemeyen kişi en insanî vasıftan yoksun demektir. [Fr esprit: ruh, zekâ. Lat spiritus: nefes, ruh.] Zekâ-ruh ya da beden, espri-ironi anında düşünür-konuşur ve var oluşunu güçlü bir şekilde hisseder. Ben de aşırıya kaçmadan, insan, düşünen bir varlıktır klişesine bu bilgileri ekleyerek bağlı kalacağım, çünkü çelişkili değil, eksik bir önerme var ortada. Binlerce yıllık paradigmayla savaşmak yerine kendi şartlarını da ortaya koyarak anlaşmak daha akıllıca geliyor bana. Tabii burada bırakmayıp düşünmeyi espri-ironiden daha öteye taşımaya çalışacağım.

Asıl sorun “kendini bilmek”le ilgili, insan bir yolunu bulup düşünmeyi başarabilir –doğa iyi bir öğretmendir- ama kendini bilebilir mi? Bilinçli birey ve toplum yaratmak için bu soruya cevap bulmak hayatî önem taşıyor. “Kendini bil”

deyip duran idealist sanat, “refleksyon” çıkmazını yine kendisi yaratmış, refleksiyonun önüne sınır, kocaman taş koymuş, sanata Tanrısal yanlar yüklediği için (“sanat, sanat içindir”) sanatçının kendi eseri hakkında, bilhassa eserin özü hakkında konuşmaması gerektiğini salık vermiş –eser kutsal metindir zaten, şerh okura düşer vs.-, konuşmanın elzem olduğu bir çağda sanatçıyı, yani toplumun dehalarını-öncülerini susturmuştur. Sanatçılar arasında en çok da şairler bu akıl dışı yaklaşıma ilahî bir kanun gibi sarılmış, aktivist olmaları gerekirken pasif karakterlere dönüşmüşlerdir: dünya genelinde sürrealistler, bizde Ahmet Haşim gibi şairler, II. Yeni gibi akımlar... az-öz sözü bile fazla görmüş, işi Wittgenstein dilsizliğine dek vardırırmışlardır. Bu anlamda “şiir, şiirdir,” şeklinde hoş bir totoloji bile üretmişlerdir. Hep birlikte –kaç kuşak- yuttuk bu totolojiyi. Totoloji, bir kaçış, zihinsel tembelliktir esasında. Çoğu kez saçmadan doğan totolojiye şüpheyle yaklaşmamız gerekirdi. Hele de ithal bir totoloji varsa karşımızda, durup iki defa uzun uzun şüphe etmeliydik ondan. Etmedik.

Bir şeyi bilebilmek için dıştan bakmak şart gibi gözüküyor, ama bu dış kendi dışımız olmalı, kendi taşramız, ötekimiz. Şiir gibi saf-yerli bir türün böylesi bir tavır geliştirmesi zorunludur. Şairin şiirine bakışı, uzaktan bakış anlamına da gelir. Uzaktan bakmadan gerçek beni bütün olarak kavramak mümkün değil, ama uzaklık, görülebilir bir uzaklık olmalı. Sınır çizgisinde bir uzaklık, aşırı uzaklık körlük boyutunda bir yabancılık doğurur, şiirle şair arasına başka nesneler, düşünceler girer –Batılılaşma sürecini hatırlayalım-. Şiir yazma amı içten –ben-, şiir üzerine düşünmek ise dıştan –öteki- bakışı karşılarsa da iki boyutlu bir-eylem çıkar ortaya: İki öteki benin diyalektiği. İki benin-öznenin kendini bilme çabası. Şiirde gerçek manada bir özne –şiir kişisi, beni- konuşuyorsa o şiir tüketim nesnesine dönüşmez, hep özne olarak varlığını sürdürür –hikâye ve romanda karakter, şiir benine tekabül eder-. Kısacası şairin kendi doğası, öznesi üzerine düşünmesi anlamına gelir bu diyalektik durum. “En iyi şey kendimize özgü olanı bulmaktır gerçekten.” (Platon, 2004: 251).

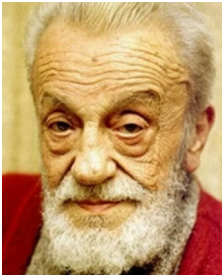
Öte yandan Tanrı’nın doğası hakkında konuşabilen şair kendi doğası olan şiir hakkında niçin konuşmayacakmış, niçin kulak vermeyecekmiş şiir benine. Şiir beni, gizli bir özneye dönüşür yer yer, şairinin bilmediği âlemlerden haberler getirir. Bu haberlere sağır kal demek, manaya düzenlenmiş apaçık bir suikasttır. Nerden baksak dökülüyor bu paradigma. Üstelik analogi de sakat oluşturulmuş. Sanat ile sanatçı, doğa ile Tanrı arasında bir benzerlik olduğu muhakkak. Tanrı kendi yarattığı varlık üzerine kutsal kitaplarında konuşmamış mıdır, doğayı bir dil gibi sunmamış mıdır bize. “(O peygamberleri) apaçık belgeler ve kitaplarla gönderdik. İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamayı ve onların da (üzerinde) düşünceleri için sana bu Kur’an’ı indirdik. (Nahl Suresi, 44). Düşünmeye vurgu Kur’an’da bir leitmotif dönüşür adeta. Evet, kesinlikle düşünmeye Kur’an’dan başlayabiliriz. Tanrı, evreni yaratıp kendi haline bırakmamış, kutsal kitapları aracılığıyla yaratıştaki amacını kullarına bildirmiş, spekülasyonlara meyilli beşerî düşünmenin önünü hakikî manada açmıştır. Şair de eseri üzerine düşünüp yazmakla eserini her türlü fazlalıktan –taklit- arındırarak daha saf hale getirip anlaşılır kılacak ve toplumsallaştırmış olacaktır. Biliyoruz ki sanat eseri, ister birey-

sel ister toplumcu olsun seçkincilikten kurtulamaz. Sadece kutsal kitaplar değil, Eflatun da sözün samimiyet adına apaçık olmasından yanadır: “İnsan; sesini, davranışını bir başkasına uydurmaya çalıştı mı ne yapmış olur? Benzemek istediği kimseyi taklit etmiş olmaz mı?.. Demek ki, Homeros da, bütün şairler de anlatmalarında taklide başvururlar... Ama şair, kendini hiç gizlemezse, anlattıklarına taklit karışmaz.” (2004, 77). Eflatun, taklitte bütün söz sanatlarının anası sayılabilecek “benzetme”yi kast ediyor. Bir düşünür niçin benzetme sanatına karşı çıksın ki. Sanırım cevap şu: Tek Tanrılı dinlere sempatiyle bakan Eflatun –bu bakımdan devrimcidir- pagan putlarını hakikî Tanrı’nın bir taklidi-benzetmesi olarak görüyor, putlara savaş açmak yerine –tehlikelidir, Sokrates bile idam edilmiştir- meselenin özüne, yani taklide savaş açmış, hedefine ise bir pagan olan Homeros’u koymuştur. “İlyada ve Odyssea” adeta paganizmin kutsal kitabıdır. Sokrates, Eflatun ve Aristo gibi filozofların putperestliğe karşı mücadelesi –öncü akınlardır bunlar bir nevi- Yunan ve Roma topraklarında Hristiyanlığın yayılmasını kolaylaştırmıştır. Aristo “Fizik”i adeta Tanrı’nın varlığını ispatlamak için yazmış, en azından Tanrı’nın ne olmadığını göstermeye çalışmıştır. “Fizik” şu metafizik cümlelerle sonlanıyor: “İlk devindirici ebedi bir devinimle sonsuz zaman boyunca devindirir. Öyleyse şu açık: o bölünmez, parçası yoktur, hiçbir büyüklük taşımaz.” (2019, 415). O, bir put değildir yani.

Taklit-benzetme zihnin bir kategorisi olarak görülür –Aristo’dan hatırlayalım-, zihin benzetme-karşılaştırma yaparak düşünmeye bayılır. Eflatun bu detayı atlamışa benziyor, ayrıca kendisi putları apaçık hedef göstermemişse de saf-şeffaf, yani dolaysız Tanrı’dan –idealar âlemi-, yani s’özden, şiirden yanadır. “İon” kitabında içinde bulunduğu geleneğe uyarak saf şiire Tanrısal anlamlar bile yükler. Tanrısız şiiri, yalancılıkla suçlar. Taklit eden kişi, kendisi değil bir yalancıdır çünkü. [Eflatun’a kulak vermiş olabilir mi benzetme düşmanı Orhan Veli? Mümkündür, fakat Eflatun’un önerdiği saflığa değil maddeyle örülenmiş bir şiire varmıştır.] Genel olarak modern şiirde mana gizlenir, soyutu somutlaması gereken imge bile giz yaratmak için kullanılır. “Şair, kendini hiç gizlemezse, anlattıklarına taklit karışmaz,” diyor Eflatun’dan bakacak olursak modern şair, hiçbir zaman kendisi olamamış, hep bir kompleks hali yaşamıştır, sonucuna varırız ve Ahmet Haşim’in “Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar” yazısında geçen şu cümleleri modern Türk şiirinin başına bela olmuştur, demekten kendimizi alamayız: “Bilâ mübalâğa denebilir ki herkesin anlayabileceği şiir, münhasıran dün şairlerin işidir. Büyük şiirlerin medhalleri, tunç kanatlı müstahkem şehir kapıları gibi, sımsıkı kapalıdır, her el o kanatları itemez ve o kapılar bazen asırlarca insanlara kapalı durur.” (1996, 73). Sanki Mallarmé’nin şiirlerinden yola çıkarak bu sonuca varmış Haşim, ama kompleksten kurtulup kendisi olduğu anlarda anlaşılacak arzusuyla coşar adeta, “melâli anlamayan nesle âşinâ değiliz,” (1996, 157) şeklinde bir sitemde bile bulunur. Düşünen beni düşünmeye en fazla da sembolizm ya da sürrealizmden etkilenen şairlerin ihtiyacı var. Kendini bilen başkası –okur- da bilir çünkü. Gerçi düşünemeyen beni düşünmeye yeltenen sürrealistlerin işi sembolistlere göre biraz daha zor olacağı benziyor.

Birikim sahibi sanatçının kendi genlerini taşıyan eseri üzerine birçok kişiden daha iyi konuşabileceği, daha doğru sonuçlara varabileceği bir gerçek. Şair, şiiri niçin eleştirmenin insafına bıraksın ki, dünyayı yaşanmaz hale getiren insan, şiire neler yapmaz ki. Sünnetullahın aksine şair, gerektiğinde kendi koyduğu kurallara müdahale edebilir. Okur-eleştirmen, sanatçıdan daha birikimli olsa bile sanat eseri hakkında değil, çağrışımın kendilerini yönelttiği şeyler hakkında konuşurlar daha ziyade. Göstergibilim-semantik böyle işler. “Her edilgen teslimiyet, hakikate yönelik ilgiye ters düşer.” (Fichte, 2021: 194). Başkasının metnini –benini- incelerken edilgen duruma düşmekten kurtulamayız. Eser çok güçlüyse okuru, hatta eleştirmeni bile nesneleştirebilir. Halbuki şair, kendi şiirini incelerken böyle bir tehlikeye düşmez, hatta düşünme kabiliyetinin birkaç kat daha arttığını fark eder. Şahsen ben, “Genç Şaire Açık Mektuplar”da şiirlerim üzerine yazarken bu durumu tecrübe ettim. Öte yandan bizim önerimizle “şair, kendi şiirinin eleştirmeni olmalı” sözü, aforizma gibi havada asılı kalmaktan kurtulup sağlam bir zemine yerleşir. Elbette biliyorum, benden önce de kendi şiiri üzerine teatillerde bulunmuş şairler var, ancak bunlar devrimci-kuramsal bir temele dayanmayan nostaljik metinlerdi. Etkili olmadı. En azından düşünmelerim, beni, şu an üzerinde konuşmakta olduğumuz sistemi kurmaya itti.

Kaynaklara inelim. Kant, “Yargı Yetisinin Eleştirisi”nde düşünmenin yolunu tıkayıcı şu sonuçlara varmıştı: “[Sanatçı] ürünü nasıl ortaya çıkardığını kendisi betimleyemez ya da bilimsel olarak belirtmez, ama doğa gibi kural verir; ve buna göre bir ürünün yaratıcısı, ki onu dehasına borçludur, kendisi düşüncelerini kafasında nasıl bulduğunu bilmez; ve bu tür şeyleri dilediği gibi ya da tasara uygun olarak bulup çıkarma ve başkalarına onları böyle ürünler üretme durumuna getirecek reçetelerde iletme gücünü taşımaz. (2011, 177). Kant, teslis izahı çıkmazından yola çıkarak felsefesini temellendirmeye çalışır –bu meseleyi daha evvelki yazılarımızda ele almıştık-. Kendince numen (ding an sich), yani “kendinde olan şey”, fenomenin ötesindeki bilinemez ve tanımlanamaz “gerçeklik”-“gerçek bilgi”den bahseder Kant, böylece sanata apaçık Tanrısallık, dehaya peygamberlik (İsa gibi bir Tanrılık-peygamberlik yok çünkü onlarda) atfetmiş olur. Zaten romantizmi Hristiyanlıkla özdeş gören düşünür ve sanatçılar da bulunmakta. Kant’ın fikirleri kendinden sonraki Alman idealist-romantikleri etkisi altına almış, burada kalmamış, neredeyse bütün bir modern, hatta modernist sanatlara sirayet etmiştir. Necip Fazıl bile Kant’tan yola çıkarak “arı bal yapar, fakat balı izah edemez, ağaçtan düşen elma da arz cazibesi kanunundan habersizdir,” sonucuna varacaktır. Açıkçası biz ne hayvan ne bitkiyiz, içgüdülerimizle hareket etmeyiz, muhakeme yeteneğine sahibiz. İçgüdüyle ilhamı ima etse de Necip Fazıl, bizce teşbihte hata yapmıştır, üstelik şiirini absürten uzak durarak sapasağlam bir mantıkla inşa etmesine rağmen modern-romantik poetikaların etkisinden kurtulamamıştır. Kökleri Antik Yunan’a dek uzandığını bildiğimiz, şairi mistifize eden böylesi bir paradigmanın sanatçıda egosantrik-kibirli bir hal de yaratması kaçınılmazdır. Meselâ olgunlaşmamış zekâ olarak görür doğayı Schelling, apaçık küçümser. Ona göre doğanın en yüksek amacı düşünce nesnesi haline gelmektir ve doğa bu amacına

en yüksek ve nihai refleksiyonla ulaşabilir ki, bunu ancak insan aracılığıyla başarabilir: “Doğa, akıl yoluyla ilk kez bütünüyle kendine geri döner ve böylelikle doğanın, bizim kendimizde zeki ve bilinçli olan olarak tanıdığımızla, kökensel anlamda özdeş olduğu açığa çıkar.” (2022, 31). Böylece Schelling de öncüsü Kant gibi insanı, Hristiyanların İsa’sına yaklaştırarak kutsamış olur.

Yüceliğin peşindeki sanat –bu yüce olduğu anlamına gelmez-, her şeye rağmen “fızık” ile “ötesi” arasında bir Araf hali yaşar, çünkü somuttan yararlanmak zorunda kalmıştır, yüceye dolaylı yoldan dokunmaya çalışmıştır, bu, hakikî düşünmenin ilk aşamasıdır. Sanatı, bu haliyle bırakmamak, ikinci bir aşamadan geçirmek gerekir, o da sanatçının kendi eseri üzerine düşünmesidir ki, bu aşamada “sanat”, “söz”e yani öze-manaya mümkün olan en dolayimsız şekilde ulaşır, maddeden kısmen de olsa arınma şansı bulur. Buna ben “düşünen beni düşünmek” [şairin kendi şiiri üzerine düşünmesi-kendini bilemesi] diyorum, soyutluk ya da bir belirsizlikten bahsetmiyorum, şeffaflık-safılıktan, anlama en açık halden bahsediyorum. Bilim için de bu durum geçerli, ama bilim maddeden öteye geçemez. Edison, ampulün icadı sürecinde binlerce kez yanlış-eksik düşünen beni düşünmüş, dolayısıyla her deneyden sonra yeni bir persona üretmişti. Bu personalarla diyalektik ilişki kurmasa ampulü icat edemezdi. İşte böyle, yanlış-eksik düşünen ben üzerine düşünmek bile ampul gibi insanlığı aydınlatan bir esere dönüşebilmekte. Deneyin yerine şiir eskizleri konulursa meramımız daha iyi anlaşılacaktır. Kısacası Alman İdealistlerinin sanata atfettikleri ayakları yere basmayan yarım kalmış “yücelik” fikri, bizim önerdiğimiz yöntemle tamamlanmış, ayakları yere basar hale gelmiş oluyor.

İnsan, sürekli [düşünen] bir varlık değildir, idrak etme-bilinç anları anlamına gelen “anı kesitleri”nden oluşur, kesik kesik düşünürüz çünkü, kişisel tarihimiz bir koldan ibarettir. Nasıl ki madde, bir yerden bir yere hareket edebilmek-ilerlemek için boşluğa ihtiyaç duyarsa biz de diyalektiğin şart olduğu entelektüel düşünceler üretebilmek için zihnimizde iki ordunun karşılaşacağı savaş alanı gibi bir boşluğa ihtiyaç duyarız. Zihin evrenimiz, idrak etmeye başlamamızla birlikte bombardmana uğrar, parçalanır. Parçalanır özne, kendi eleştirmeni-düşmanını doğurur: öteki ben. Ben –ötekidir artık- ve öteki ben diyalektiği böyle ortaya çıkar. “Bilinç gerçekte içinde tinsel varlıkların ya da güçlerin tözlerinin taşıdıkları biricik öge”dir (2015, 236) der Hegel, kadim düşünürler gibi meseleyi daha bir metafizik alana çeker. Çeksin, bize uyar. Evet, insan düşünür, daha doğrusu düşündüğünü sanır, çoğunlukla boşluğa bakar gibi düşünür, ortaya bir nitelik koyamayan reflekslerdir bunlar çoğunlukla. Parmenides, Eflatun hatta Descartes’ın bahsettiği manada bir düşünmenin yanından bile geçemez. Öyleyse insan hep var olan bir varlık değildir, ara sıra var olabilen, bazense ölene dek hiç var olamayan varlıktır, diyeceğiz.

Fichte meseleye başka bir açıdan bakar: “Kendi içinde hakikat, tüm düşünme sürecimizin bütünsel uyumunda oluşmuş olduğu müddetçe, bize saf, soylu ve yüceltilmiş bir haz sağlar... Kişi, kendisiyle bir olmalıdır; kendi uğruna/kendini amaç edinerek varolan tek bir bütünü oluşturmalıdır. Ancak o zaman, o kişi bir insandır.” (2021, 195). Adeta imkânsız arzular Fichte: insan-ı kâmil. Evreni bütün olarak görüp incelememiz mümkün değildir, ancak zihinsel

bütünlüğümüz bu eksikliği giderebilir. İşte gerçek manada zihinsel bütünlük şiir gibi odaklanma gerektiren sanatsal üretim anında sağlanabilir, ilham deriz biz buna, yıldırım çakması gibi kısa sürer, ama karanlığı aydınlatır. İlham, evet ilham. İlhamın varlığına, vahiy yoluyla bize ulaştığına inanıyorum. Vahiy yoluyla derken Kur'an'ı kastediyorum. Sadece Allah'ın değil, şeytanın da insana ilham verdiğini iddia eden âlimler bulunmakta –bu açıdan Bakara Süresi 268'e de bakılabilir-, riskli yani, ilhamın kimden geldiğini her şair ayırt edemeyebilir, dolayısıyla ilham için en somut ve güvenilir kaynak Kur'an'dan başkası olamaz. Her Müslüman, sanatçı veya değil, hiç fark etmez, alacaksa Kur'an'dan almalı ilhamını. Böyle inanıyorum.

Bilindiği üzere zihinsel bütünlüğe en büyük saldırıyı Fichte'nin de şahit olduğu Sany Devrimi yapmıştır: Uzmanlaşma. Belli alanda uzmanlaşmak, bütünü düşünmemek demektir, yabancılaşılmaya neden olur, cehaletle sonuçlanır. Teknolojinin sınırları belli bir alanına odaklanmış uzman bilim insanları, neye hizmet ettiklerini bile bilmiyorlarken nasıl kendilerini bilebilirler ki, dünyadan bihaber kafasını kuma gömmüş devekuşu gibi çalışmalarına devam ediyorlar. Marks, sanayileşmeyle birlikte zihinsel bütünlüğün parçalandığını hissetmiş ve uzmanlaşmayı eleştirmiştir.

Solon'a atfedilen “kendini bil,” sözü kadar filozofların kafasını karıştıran, spekülasyon yapmalarına neden olan başka bir söz var mıdır, bilmiyorum. Bu söz, kişinin nesneleşmeden kendini düşünemeyeceği sonucuna varan Plotinus'a neredeyse bir kitap yazdırmış, Müslüman düşünürleri fenafillah düşüncesine dek götürmüş, Yunus'a meşhur mısralar söyletmiştir. “Sokrates'in ‘bildiğim bir şey var, o da hiçbir şey bilmediğimdir,’ sözü de bu minvalde ele alınabilir. Sokrates, mütevazı bir tavırla epistemoloji yapmıyor, daha bir öteye geçmeyi deniyor. ‘Mutlak Özne’yle bütünlüşme, bilgi nesnesini dışlama, yani İslam felsefesi kavramıyla söylemek gerekirse –Batı’da bu durumu daha iyi anlatabilecek bir kavram yoktur- ‘fenafillah’tan bahsediyor. Her şeye rağmen ‘bilinenin olması’ –hiçbir şey bilmemekle ima edilir, yani negatif nesne vardır ortada-, bilen ‘özne’yi, kendi zâtını bilmeyen ‘Mutlak Özne’den – filozofların Tanrısı ‘İlk Varlık’- ayırır.” (Göz Medeniyetinin Körlükleri’nden). Ortada bir çıkmaz var çünkü, kesinlikle, dert adamı söyletir. Modernler alışkanlık gereği “kendini bil” sözüne de tersten bakmayı tercih etmiş. Meselâ Richard Sennett “Gözün Vicdanı” kitabını Goethe’ye ait şu cümlelerle açar: “Çok önemli gibi görünen ‘kendini bil’ emrinin rahiplerin entrikalarından kaynaklanan bir hile olduğundan kuşkulanırdım eskiden beri. İnsanları dış dünyadaki etkinlikten ayartıp koparmaya, olanaksız istemlerle aklını çelmeye çalışıyorlar; insanları sahte bir içsel tefekküre çekmek istiyorlar. İnsan kendini ancak dünyayı bildiği kadar bilir; ancak kendinde öğreneceği ve kendini ancak onda öğreneceği dünyayı yani.” (2019, 9). Kilise’ye duyduğu şüphe, Romantik Goethe’yi materyalist bir dille konuşturmuş. Kant’a da sataşmış olabilir Goethe. “Usun kendi kendisinin öğrencisi olması gerekir,” (2010, 27) der Kant, ama nasıl, cevap yok Kant’ta da, dolayısıyla bu çarpıcı söz bir sis unsuruna dönüşüyor. Biz içe kapanmayı değil, şairin kendini bilmesi için bir varlık olan şiir üzerine düşünmeyi öneriyoruz. Hakiki şairi, ortaya sanat eseri koyamayan filozoftan üstün gördüğümüzü de belirtmek isteriz. Yanlış

anlaşılmazın, bu üstünlüğün ilhamla ilgisi yok. Sanat eseri olmayan filozof, düşünen beni düşüneyecek, dolayısıyla gerçek manada kendini bilemeyecektir.

Heidegger, hâlâ düşünmeyi bilmediğimizi iddia eder. Haklı, ama Kant gibi o da düşünmeye yönelik ikna edici bir yöntem sunmaz. Heidegger'i bir kenara bırakıp "düşünen beni düşünmek" hususunda bize kapı aralayan, fakat meseleyi çözemeyen Fichte'den yürüelim. Derslerinde Fichte, Zenon'un "yarı yol" paradoksunu hatırlatırcasına öğrencilerine duvarı düşünün, dermiş, sonra duvarı düşüneni düşünün ve ardından duvarı düşüneni düşüneni düşünün... Böylece nesneleştirilemeyen, sonsuza kadar giden bir "Ben"i göstermiş. Fichte'nin "Mutlak Ben"idir bu, "Saf Ben" ya da "Transendental Ben". Ona göre bu ben, ancak sezgi yoluyla hissedilebilir. "Mutlak anlamda 'özne' ya da 'Mutlak Ben' ise, sonsuz ve sınırsız bir etkinliktir ve bunun 'dışı' diye bir şey yoktur." (Güçlü Ateşoğlu, Alman İdealizmi I, 2021: 22). Duvar, düşünmenin önünde bir engele dönüşebilir. Fichte bunu mu ima ediyor acaba? Lao Tzu "Odanın asıl gerçeği duvarlar değil, onların içerdiği boşluktur" der. (Sennett, 2019: 27). Boşlukla ilgilenmiyor Fichte, daha somut bir şey söylüyor. Ne ama? Aristo versin cevabı: "Nitekim günümüzde şuna inanılıyor: oluştaki zorunluluk tıpkı duvarın oluşunda zorunluluk olduğuna inanılması gibidir, çünkü ağır nesneler doğal olarak alta, hafif nesnelere üstte bulunur, bunun için taşlar temel olarak alta, toprak hafifliğinden dolayı onun üstünde, en üstte de tahta gelir, çünkü en hafifi o. Gerçi [duvarda] oluş bunlardan bağımsız değildir. (2019, 89). Duvar, "kendini bilme"nin önünde bir engel olarak görülen doğaya dönüşüyor birdenbire.

Sanatçının kendi sanatı üzerine düşünmesi eleştirmenin ölümü anlamına mı gelir. Değil elbette. Eleştirmen-okur da duvarlardan kurtulmuş, düşünen beni düşünen beni görmüş olur –kendini bilen beni yani- ve bu eylemi yeni bir bakış açısıyla yeni boyutlara taşıyabilir. Öte yandan sanatçının üzerine düşünmediği eserleri de olacaktır, eleştirmen bu eserler üzerine düşünerek de düşünmeye yaklaşabilir. Az bir şey değildir bu, fakat şımartılmaya alışmış eleştirmenler yaklaşımlarımızdan rahatsızlık duyabilirler. Hatırlayalım: Aristo, İbn Rüşd gibi filozoflar sanatın teknik yönüyle ilgilenenlere sanatçıdan üstün payeler vermişlerdi. Ne büyük yanlış ama. İbn Rüşd, Aristo'yu referans vererek bu yanlışlamayı apaçık savunur: "[Aristoteles] şöyle demiştir: Şiirlerin neyden yapıldığını ve onların nasıl yapıldığını tanıtan bilimsel sanat (es-sınâ'atü'l-ilmiyye) şiir yapmaktan riyasetçe daha üstündür. Aslında altındaki sanatların işinin farkında olan her sanat, altındakinden daha riyaset sahibidir." (2020, 136.) Bu fikrin babası Aristoteles, kuramcı ya da eleştirmen olmak bakımından yaptığı işi yüceltmek istemiş sanki, fakat bir detayı atlamış, teknik vukufiyet olmadan sanat icra edilemez. Gerçek sanatçı hem sanatın tekniğini bilir hem sanatı üretir, eleştirmen ise bir tek sanatın teknik yönüne hâkimdir. Kadim düşünürler gibi meseleyi örnekleyelim: Bir ebenin dünyaya çocuk getiren anneden daha özel bir iş yaptığını söylemek anlamına gelir Aristo'nun iddiası. Ebe ancak çocuk doğursa ebelikten anlamayan bir anneden daha niteliklidir diyebiliriz, tecrübeyle öne geçer.

Değişenin içindeki değişmeyen (logos), ben böyle bir sanatın peşinde olmaktan yanayım. Harcıalem bir laf değil bu. Açalım: Değişim, mekân ve zamana ihtiyaç

duyar, dolayısıyla maddeyi ilgilendiren bir durumdur. La mekân-zaman varlıklar değişim kategorisine dâhil edilemez, şimdidedir onlar hep. Şimdide olmak değişmeden hep var olmaktır: Geçmişteki şimdide, gelecekteki şimdide, şimdiki şimdide. Şimdi –ân-, esasında bir zaman bile değildir, belki her şeyin vuku bulmasını sağlayan bir logostur. “an’ bir sınır olduğundan ötürü zaman değil, zamanın bir ilineği” (Aristoteles, 2019, 197). Zamanla Tanrı arasında bir ilişki kuracaksak Parmenides’in dediği gibi Tanrı’ya en yakışanı şimdidir. Kısacası sanat, şimdide soluk alıp verir, hep diridir. Ya geçmiş, geçmişin ne olduğunu cevaplamak şimdiye göre daha kolay. Geçmiş, geleceğin olup bitmesidir, geleceğin yeni şekli, ölü adı. Oluş bir tek geleceğe ait bir potansiyelidir çünkü. Vakti gelince şimdide gerçekleşir. Geçmiş, anı parçacıklarından ibaretken gelecek hep bütün bir zaman olarak varlığını sürdürür. Yani hakiki manada –mahlûk- zaman gelecektir. Zamanı pragmatik nedenlerle geçmiş, şimdi ve gelecek şeklinde parçalamışız. Şair, şiiri üzerine düşünürken değişmeyen şimdiye de (logos) temas etmiş olur. Bunu niçin deneyimlemesin, niçin vadilerde şaşkın şaşkın dolaşsın ki.

Hemen her şiirim, geçmiş zaman içerisinde düşünen bir “ben”dir, geçmişe yerleşmiş, kıpır kıpır bir “şimdi”, çünkü özden (idea) yapılmıştır. Nesneleşmekten kurtulduğum anların ispatıdır. O anlar dışında her varlık gibi kendimizi tüketiriz. Beş duyumuzun birden bombardımana uğradığı şu günlerde şiir, inzivaya çektiğim mağaramdır benim. Hiçbir şey inzivaya çekilmemizi engelleyememeli. Öte yandan şiirlerimiz üzerine düşünmek, bir bakıma devrimci bir eylem olacaktır. Düşünceler üzerine düşünmek (refleksiyon), “ben”den önceki “ben”-le –şiir beni- hesaplaşmak demektir. İki öznenin hesaplaşması. Bir erginlik hali değil, mantık çerçevesinde dönen diyalektik bir durumdur bu. Plotinus, kişinin kendini düşünemeyeceğini, aynı anda hem nesne hem özne olamayacağını iddia etmişti, fakat insanın nesneleşmeden kendinden doğan başka bir özneyle –şiir beni, kişisi- kendini bilme ihtimalinin olabileceğini görememişti.

-I-

DÜRÜSTKÂR

Kafa kol bacak derken gövde ve kalp
böyle başladım yaratmaya
bu benim şiir insanım
canlanması için
kendi ruhunuzdan üfleyin

şiir dünyam demedim
canlanamaz çünkü
boşluğa bırakılmış kesik bir baş

o

Öyle uzaklara dalmışım ki, 25 yaşına varmışım. Zaman ve mekân bir anlık dalgınlıkla aşılabiliyor işte. Fantastik makinelere gerek yok. Gençtim, yaşımın tüm delikanlı enerjisini üzerimde hissediyor, hem pozitif hem negatif yönden beni sarmalayan bir ruh haliyle yazıyordum, şiir merkezimdeydi, yalnızca şiir. Düzyazıya, düz manaya, maddeye tapmayı tercih edip maddeciliğin altında kalan dümdüz olmuş güruhlara yüz vermiyordum. Belki de tek zallımlığım buydu o yaşlarda. Şiire vuruyordum neredeyse her şeyi, her edebi eseri, kıymetli veya değil, şiire göre değerlendiriyordum. Böylesi bir dönemde “Coğrafi Delilik” adlı ilk şiir dosyamı tamamlamış, kitabı ise yukarıdaki şiirle açmaya, kafa-kol-bacak-gövde ve kalp şeklinde beş bölüme ayırmaya karar vermiştim. Benden neşet etmiş olsa bile benim dışımda da varoluşunu tamamlamaya çalışan bir organizmaydı şiir, hayvan ya da bitkiden öte düşünmeye hevesli ama bu hevesi son nefesine dek sürdürecektir bir eşref-i mahlûk özneydi, Âdem’in yaratılışına benzemeliydi, şair ise yaratıcıya; ancak her benzetmede olduğu gibi bu benzetmede de eksikler vardı: Okur. Gerçek manada ne şiir bir insandı okursuz ne de şair bir yaratıcıydı, bu ikisinin de okura “ihtiyaç” duyması apaçık beşer olduklarını gösteriyordu. Kadavrayı diriltmek lazımdı. Peki, her okur böylesine yüce bir görevi ifa edebilir mi, yani İsa olmayı başarabilir mi? Zor elbette. Dolayısıyla şair, şiiri gibi kendi okurunu da yaratmak zorunda, yoksa frankeştaynı bile aratacak cinsten ucube metinler çıkar ortaya. Bu yüzden hakiki şair, okurunu seçer, yetiştirir, eserini içselleştirecek erdemli bir eleştirmen haline getirir, eserle okur arasında özdeşlik ilkesi şarttır çünkü; her halükârda toplumdur da, ama popülerleşmekle arasına parlak imgelerden oluşmuş bir uzay boşluğu koymaya dikkat eder. Işıldar ama popüler olmaz.

Yarattığı şiir insanına okurundan ruh üflemesini, yani imece usulü yardım isteyen şiir kişisi, ortaya koyduğu metnin toplumsallığını da ima eder. Böylece şiiri mülk edinmediğini de gösterir bütün bir âleme.

Bir şairin her şiirinde farklı bir şiir kişinin konuştuğu düşünülmemeli, aynı şiir kişisi farklı zamanlarda da söz hakkı alabilir, hatta başka şairlerin metinlerinde de konuşabilir. Eski şairler buna zeyl demişler. Öyle ki bazen şairin kendisi de etkiyi hissetmeyebilir. Kim bilir Fuzuli’nin lirik şiir kişileri nice Osmanlı şairini içten fethetti. Necip Fazl’ın şiir kişileri hemen her modern şairin şiirinde soluk alıp vermeye devam ediyor. Endişeye gerek yok, bu bir gelenek, Fuzuli ya da Necip Fazl da hudaýınabıt değillerdir. Meselâ “Dürüst-kâr”daki şiir kişisi, yıllar sonra “Mülkiyetsizm” kitabımda yeniden karşımıza çıkıyor:

“İŞE YARAMAZ BİR ŞAİRİN HAZİN İTİRAFLARI

Çek defterim yok, olsa şiirler yazardım üzerine
rakam değil bunlar harf işte
ey yayıncı fazla beklentiye girme

hep kağıt masrafı hep zarar
sanmam ki bu kitap da
bir banknot kadar işe yarar

kime ait olduğu şüpheli kitaplarımın
telif hakkı verilse Allaha
içim sığmıyor gölgesi kadar ferahlar

okur da bu kitabın yazarıysa
okura telif hakkını kim verecek
Allahım yok bende para”

Bu şiirin sondan ikinci bendi “ilham”ı mı ima ediyor. Sanmam, daha ziyade etkilenmelerden, eklektik bir yapıdan bahsediyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi hiçbir metin saf değildir, biliyoruz, belki minicik bir öze sahiptir, o kadar. Bir yerlerden beslenmeden varolamaz. Dolayısıyla her şair, birçok kişiye borçludur eserini, görünmeyen bin bir elle inşa etmiştir. Bunların farkında olan şiir kişisi, okura emeğinin karşılığını verememekten de mustarıptır. Meseleye öyle bir yerden bakar ki, şiir yayınından telif alan şairi hak yemekle suçlayarak meseleyi gereğinden fazla mistifize ediyor bile diyebiliriz. Olsun, zarar yok. Hayatın her anını adil yaşamak isteyen birinden rahatsızlık duymak zalimliklidir.

Şair –sanatçı-, telif almamalı mı, sorusu dikiliveriyor karşımıza. Telif alan, şiiri dünyevi arzuları için basamak olarak kullanan şairler düşünsün deyip geçelim ve ekleyelim: Paranın canı cehenneme. “Siz ey imana erişenler! Bilin ki, hahamların, rahiplerin çoğu, insanların mallarını, haksızcasına yiyip yutuyor ve [onları] Allah’ın yolundan alıkoyuyorlar. Fakat bütün o altın ve gümüşü toplayıp Allah yolunda harcamayanlar var ya, (işte) onlara [sonraki hayat için] çok çetin azabı müjdele: Bu [toplanıp saklanan altının, gümüşünün] cehennem ateşinde kızdırılıp onların alınlarının, böğürlerinin ve sırtlarının damgalanacağı Gün, [bu günahkarlara]: ‘İşte, kendiniz için topladığınız hazineler!’ denecek, ‘Şimdi tadın bakalım, sarılıp sakladığınız hazinelerin [başınıza açtığı belanın] tadını!’ (Tevbe Suresi, 34-35). Kur’an da paranın canı cehenneme diyor. Düşünsenize vücudunuzun her yanına dolar, euro desteleri yapıştırılıyor ve aç bir Afrikalı tarafından ateşe veriliyorsunuz. İnsanı ATM olarak gören popüler-sahte din adamları ve şairler düşünsün deyip geçelim.

Öte yandan şairin fukaralığını da gündeme taşıyor şiir kişisi, kadim bir meseledir bu, gelecekte de durum değişeceği benzemiyor. Öyleyse telif almayan ve okuruna telif veremeyen fukara şairler ne yapmalı, hak için adalet için savaşıarak Hakk’a ve halka borcunu ödemelidir. Böylesi bir fedakârlık karşısında mad-

dî şeylerin esamesi bile okunmaz: “KADINLARA, çocuklara, altın ve gümüş (cinsin)den birikmiş hazinelere, soylu atlara, sığırlara ve arazilere yönelik dünyevî zevkler insanoğlu için çekici kılınmıştır. Bütün bu zevkler bu dünya hayatında tadılabilir, ama hedeflerin en güzeli Allah katındadır.” (Âl-i İmrân Suresi, 14). Atların yerini arabalar, özel uçaklar aldı. Bol bol özgürlük sloganları atıldıysa da ne yazık ki modern dünyada kadının durumu daha bir fenalaştı. Çocuk ise mal biriktirmenin-yolsuzluğun-hırsızlığın neredeyse temel sebebi haline geldi. Çocuğu olmamasına rağmen sermayelerini çocuk büyütür gibi büyütenler de yok değil elbette, onların aklından daha fazla şüphe ediyoruz. “Gerçek şu ki, insan Rabbine karşı çok nankördür; ve kendisi (de) buna şahittir: çünkü servet hırsına kapılmıştır.” (Âdiyât Suresi, 6-7-8). İnsan işte... 1500 yıldan bu yana bir karış yol alamamış.

Para üzerine bir gazel bile yazmışlığım var. Gazel olduğuna göre ortada bir aşk vardır demeyin. Paraya duyulan şehvî arzuyu para aşkı şeklinde adlandırmak parayı temize çıkarmak olur. Yanlıştır. Gazel, şu ironik beyitle açılıyor:

“Üç defa suçludur para suçludur para suçludur para
yoksa hapis cezası alarak yatırılmazdı bankalara” (Zafer Divanı)

İlk şiire dönelim, “Dürüstkâr”, kâğıttaki ak boşluğa bırakılmış dünyanın -o- değersizliğine vurgu ile sonlanıyor. Dünya, şiire düşmandır çünkü, madde şiire düşmandır, bütünlüklü düşünme yeteneğinden yoksun, canlanması mümkün olmayan ruhsuz bir varlıktan medet ummak boşuna. Şiir dünyam ifadesinin ölü doğduğu açık. Bu hususta şiir kişisiyle hemfikirim hâlâ.

Bir imge-tema ya da konu üzerine farklı zamanlarda tekrar düşünmelerde bulunanlar daha derinlikli sonuçlara varırlar. Bu bilinçle kendi şiirimi kurmaya dikkat ettim. “Dürüstkâr”la paralellik gösteren bir şiirim üzerine daha düşünmek istiyorum.

PUSULA YAPSAN SAÇLARINI EY

bir ney olacağım dedi çocuk
insanlar üfleyecek beni
içimde kıvrımlar
içimde gül yolları
ah içimde aşk var
ve ay ışığı örsü
büyüyen ah büyüyen
bir ney olacağım dedi çocuk
insanlar üfleyecek beni
cebimde papatyalar

ve gündüzün ellerini yıkayacak
bir gece var
dostlarım
parmaklarınız kapamasın göğümü
göz kırpsın bana hoş

bir ney olacağım dedi çocuk
insanlar üfleyecek beni
göze göz
kulağa kulak
ağıza ağız ekleyeceğim
bekleysin bağışımı
ve anlamsız sandığınız anlamı

Mevlana... Bu şiiri düşünmeye Mevlana diyerek başlamam boşuna değildir. Mevlana ile ney özdeşleşmiş durumda. Bunu görmek için “Mesnevi”yi baştan sona okumaya gerek yok, Mevlevihaneye bir defa gitmek yeterli.

2000’in baharında “bir ney olacağım dedi çocuk/insanlar üfleyecek beni” mısraları düşüvermişti dilime ve bir kenara not almıştım. Bu mısraların şiir özü taşıdığı muhakkaktı, ama bu özü şiire dönüştürecek bir şair yoktu hâlâ, sesimi arıyordum çünkü, yazdıklarım ikna etmiyordu beni. Yerli yabancı birçok şairi okumuş, akımları anlamaya çalışmıştım oysa. Sembolistleri, Sürrealistleri, Dadaistleri, somut şiir yazar Fransız şairlerini denemiştım. Hep eksik bir şeyler vardı onlarda, anlamsızlığı zorlayan yapay bir şeyler. II. Yeni de bu Batılı yazarlara benziyor, kekre bir tat veriyordu. Gençtim ve ben de Sürrealistler gibi aklıma paranteze alarak birkaç şiir yazıp ulusal dergilere gönderdim, yayımlandı da, ama hayır, böyle olmamalıydı şiir, tesadüfe bırakılmamalı, kendi yazdıklarım yabancı-sahte gelmemeliydi bana. O yıllarda –bugün de öyle- Necip Fazıl büyük şairimdi. Belki Necip Fazıl’ın hecede başardığını serbest şiirde gerçekleştirmek gerekiyordu. Sanırım bir süre bunun peşine düştü bilinçaltım.

Mevlevi gibi kafamda dönüp durdu “bir ney olacağım dedi çocuk/insanlar üfleyecek beni”. Hoştu, zihnim şiirle temizleniyordu, düşümenin zararı yoktu. Yaz boyu çalıştım bu ikiliği şiir yapmak için, olmadı. Derken yaz ortalarında bir gece yarısı “Pusula Yapsan Saçlarını Ey” şiiri dökülüyordu kâğıda. Ney olmak isteyen çocuk, yani şiir kişisi –bir yönüyle şair ben- konuşmuş, varoluş sürecinden ve amacından bahsetmişti. İnsanın dünya sürgünü, kamışlıktan kopararak köksüzleştirilen ney ile anlatılabilirdi en iyi. Öğretmen, doktor, mühendis gibi bir şey olmak istemiyordu çocuk, bir ney olmak istiyordu, “içimde kıvrımlar/içimde gül yolları/ah içimde aşk var/ve ay ışığı örsü/büyüyen ah büyüyen”, diyerek ruhsal durumunu gözler önüne seriyordu. Bu soyut meseleyi ney ve insan üzerinden nesnel karşılığı gözeterek anlatma-

hydım. “cebimde papatyalar/ve gündüzün ellerini yıkayacak/bir gece var/ dostlarım/parmaklarınız kapamasın göğümü/göz kırpsın bana hoş”, ney’in gerçekten içi karanlıktır, insanın da öyle değil mi? Bu karanlık doğru ellerde işlendiğinde gündüzü bile kirinden arındırabilir. Gece deyip geçmemek lazım. Kur’an da bir gece vakti vahyedilmeye başlanmıştır: “Biz onu kutlu bir gecede indirdik: zaten Biz, [insanı] her zaman uyarmaktayız.” (Duhân Suresi, 3). Yedi gözlü şiir kişisi –ney-, şairin okurdan yardım istemesi gibi dostlarından kendisini doğru üflemlerini, parmaklarıyla gözünü, yani göğünü kapamamalarını istiyor. Susmak bana göre değil diyor. Ney’in yedi gözü birden kapanınca, ses çıkarabilmesi, konuşması mümkün olmaz. Gözleriyle konuşur o. Yani parmakların hareket etmesi şart. Hareket şart. “bu benim şiir insanım/canlanması için/kendi ruhunuzdan üfleyin” mısraları daha bir anlam kazanıyor ve şiire dönüşüyor ney imgesi, yani çocuk, şiir olmak istiyordu. Böylece aynı mesele farklı imgelerle açılım kazanıp pekişmiş oluyor. Ney’in başına gelenleri düşünün diyor şiir kişisi, baskı-çile varoluş sürecinde kaçınılmaz bir şekilde yaşanacaktır, benim gibi dümdüz olun, kimsenin önünde eğilmeyin diyor, bir giz yaratmıyor, tüm bu sıkıntılara niçin katlandığını şiirin sonunda apaçık dile getiriyor: “göze göz/kulağa kulak/ağıza ağız ekleyeceğim/bekleyin başışımı/ve anlamsız sandığınız anlamı”. Bu mısraların kaynağını da Kur’an’da buluyoruz -metinlerarasılıktan bahsediyorum-: “Gerçek şu ki, Biz, cehennem için, kalpleri olup da gerçeği kavrayamayan, gözleri olup da göremeyen, kulakları olup da işitemeyen görünmez varlıklardan ve insanlardan çok canlar ayırmışızdır. Hayvan sürüsü gibidir bunlar; hayır hayır, doğru yolu kavramakta onlardan da aşağı: Körcesine dalıp gitmiş olanlar işte böyleleridir.” (A’râf Suresi, 179). İslam coğrafyasında doğup büyüyen hemen herkesin iliklerine dek sinmiştir Kur’an. İstesene de bu etkiden kaçamazsın. Kur’an’ı rafa kaldırmak **çözüm değil. Mevlana’dan, Yunus’tan gelir bu etki, çeşmelerden, camilerden gelir ve bizi var eder.**

Not: Düşünen beni düşünmeye devam edeceğiz.

KAYNAKÇA:

Ahmet Haşım; Bütün Şiirleri, Dergâh Yay., İstanbul 1996.

Aristoteles; Fizik, Çev: Saffet Babür, YKY, İstanbul 2019.

Fichte; Alman İdealizmi I, Editörler: Eyüp Ali Kılıçaslan-Güçlü Ateşoğlu, Doğu Batı Yay., Ankara 2021.

Hegel; Tinin Görüngübilimi, Çev: Aziz Yardımlı, İdea Yay., İstanbul 1986

İbn Sinâ; Poetika, Çev: Ferruh Özpilavcı, Litera Yayınları, İstanbul 2020.

Kant; Yargı Yetisinin Eleştirisi, Çev: Aziz Yardımlı, İdea Yay., İstanbul 2011.

Kant; Arı Usun Eleştirisi, Çev: Aziz Yardımlı, İdea Yay., İstanbul 2010.

Platon (Eflatun); Devlet, Çev: Sabahattin Eyuboğlu-M. Ali Cimcoz, İş Bankası Yay., İstanbul 2004.

Richard Sennett; Gözün Vicdanı, Çev: Süha Sertaboğlu-Can Kurultay, Ayrıntı Yay., İstanbul 2019.

Schelling; Transandantal İdealizm Sistemi, Çev: Merve Ertene, Doğu Batı Yay., Ankara 2022.

Yeni Hece İlkel Bir Mühendislik mi?

Mert Mevlüt Gökçe

Tarih bilincine sahip olmak zorundayız. Çünkü insanın biyolojisi yok, tarihi var. İsmimizi ve yaşadıklarımızı anlamlı ve devamlı hâle getiren tarih çünkü. Çeşitli dürtülerin, itkilerin, arzuların muhakkak eylemlerimizde izi var. Ancak her yaptığımıza en çok, önce ve sonra bilinci eşlik ediyor. Samet Atılğan tarih bilinci yüksek bir şair mi? Hayır. Mühendis mi? Hayır. Ama yaptığı işin en net karşılığı şu: Restorasyon. Samet Atılğan'ın herhangi bir şiirini ilk kez okuyan birisi muhakkak Samet hakkında hatalı bir puanlama eğiliminde olacaktır. Neden böyle diyorum. Çünkü Samet Atılğan'ın şiirinin kıyafetiyle ön yargıları üzerine çeken bir tarafı var. Onun şiiri öncelikle biçimi ve görünüşiyle kendini sunan bir tavra sahip çünkü. Heceyle yazıyor. Hecenin sesinden kopmuyor, o sesi bir gayrimenkul hâline getiriyor. Çok da başarılı.

Samet Atılğan'ın Hececi tavrı, bir direniş mi? Eğer öyle olsaydı imgelemi dökük ve sığ bir şiir yumağıyla karşılaşmamız işten bile değildi. Zira Hece gibi bir enstrüman, ideolojik aygıt hâline gelecek ve şiirin yenilikçi tarafını budayacaktı. Şair bu tehlikenin farkında. O kadar farkında ki neredeyse kültürel çağrışım

steril hâle gelmiş durumda onun şiirlerinde. Hece'yle slogan atmamak için özel bir gayret var mısralarında. Hece'nin saldırgan ve kaba geçmişine yüz çeviriyor. En efendi hâliyle var Hece onun şiirlerinde.

Atılğan'ın bu gayreti bir ihya faaliyeti değil elbette. İhya değil ve fakat bir restorasyon. Yüzyılların asil sesini çağdaş hâle getirme çabası. Bu mirasın imkanlarını yoklama hamlesi. Ya da tekniğin aydınlanması. Yalnız filozofça hareket etmiyor Samet Atılğan. Söyledikleri dünyayı anlamlandırma çabasının damıtlması değil. Bir mühendis gibi hareket ediyor. Ki bence onu Türk şiirinde bambaşka bir hatta bağlayan da bu. Bir mühendis gibi hesapçı. Şiiri bir mekanizma gibi örüyor. Anlam bütün hesaplama işlemlerinin sonunda ortaya çıkan şey onun şiirlerinde. Tıpkı Attila İlhan gibi. Bir kurgu yok bu tür şiirde. Ama kurumsallık var. Özen, neredeyse her kelimeye bulaşmış hâlde. Her şey ışık altında. Karanlıkta kalan tarafı çok cüzi. Açık oynamanın şiiri onun şiirleri.

“Bir sabahla öyle şafak üstü damla kanlanmadan gözlerimiz/ Tek kalbimizi tutup kaldırıyoruz uyanamaz denilen ağrıdan/ Şimdi rütbe taksın doğan güneş istemsiz bakan omuzlarımıza /Göğüslüyoruz bu son yıldızı bir armağanmış gibi Tanrı'dan”. Atılğan'ın Geleceğinden Pash şiirinden bu bölüm. Akustığı önemseyen atmosfer hemen hissediliyor. Yalnız Haşim geleneğinde olduğu gibi anlam ötelenmiş değil. Bir hâletiruhiyeye teslim etmiyor şiiri. Atılğan'ın yeteneğinin bir şubesi de burada. Yazdığı şiirlerde biçimsel tonajın altında kalmamak. Anlamı hep ilk safta konumlandırmak. Bu tutum Modern Türk şiirinin geldiği güncel pozisyonla irtibatlı kesinlikle. Anlamla şarj edilmeyen şiirin yadsındığı bir aktüalite var şiir kamuoyunda. Atılğan'ın ilk kitabı bu aktüaliteyle dolu.

Hayat ve edebiyatın ortak bir yönü var. İkisinde de değişen, tema değil anlatım. Söz-gelimi üzülmek bir tema. Üzülmenin yerine başka bir şey ikame edemeyiz. Ama üzülmünün biçimleri değişebilir. Üzülmenin anlatım biçimleri de değişebilir. Hatta anlatımın değişimi tarihsel bir enstrüman olan edebiyat için mecburiyet bir bakıma. Şair dünyanın ve zamanın hızına ayak uydurarak bu değişimi yakalamış görünüyor. Samet Atılğan'ın duygulanımlardan haberdar etme biçimi oldukça dinamik. Mesela; “Biraz damar yolu ve biraz serum/ sonra acılı ses, dalgalı siren/ akışlı fazlalık saymaz uçurum/ geldin ve de gittin arası... Kangren!”

Mühendis derken biçimci bir yafta yapııştırıyor değilim kesinlikle. Daha çok şiir kurma ya da şiir parlatma yöntemini ima ediyorum bu kelimeyle. Formüllerle yol alan, işini tesadüfe bırakmayan, hazırlıklı ve bir anda parçaları bir araya getirebilen bir toplam Samet Atılğan'ın şiirleri. On yirmi otuz yıl öncesine göre çok teknik bir şiir yazılıyor bugün. Şiirde duygular bir santfor değil bir libero artık. Zeka ön planda. Ve daha etkileyici. Sözü anlamın motoru haline getirmede zeka daha kullanışlı. Samet Atılğan iş bilen bir şair olarak bu yeni gerçeğin farkında olduğunu belli eden bir tutuma sahip. Elbette tek bir

kitaptan dünyalar kurtarmasını bekleyemeyiz. Herhangi bir şiir cildi bunu vaat etmez zaten. Ama bir tekliftir. Bir şiir kitabı “başka”yı yaratabildiği derecede başarılıdır. Yani değiştirme hamlesidir kısacası. Kendini, dünyayı, bakışlarını, bakışlarındaki arızayı, kabulleri, isyanları ve sömürünün tüm modellerini... Samet Atılğan “başka”yı kendinden yaratan bir şair. Tıpkı Havva’nın Adem’den yaratılması gibi. Gerilimin başladığı ve bittiği yerin açık adresi onun mısralarında hep aynı. Kendine uzanarak çevresine yaklaşabiliyor. Kendine kulak vererek bütün şarkıları ezberleyebiliyor, bütün şarkılara eşlik edebiliyor.

Şarkılara eşlik etmek güzel. Hele de güfte içerde bir yere dokunuyorsa. Samet Atılğan’ın giriştiği restorasyon, iki sonuç doğurmalı. İlki, müziğin insanı değiştirerek ve değişim esnasında yakaladığına dair net reçete. İkincisi, müziğin duyarak yapılan bir karakteri olduğunun keşfi. Bu sonuçların sağlamasını Samet Atılğan yapabilirse o zaman restorasyon tamamlanacak. Atılğan aslında bir son kitap yayınlamış oldu. Bundan sonraki metinleri başlangıç sayılmalı. Çünkü artık atacağı basamak yok. Merdiven bitti. Bundan sonraki adımı şiirde kolektif mirasın hangi sınırlara dayandığını da gösterecek. Wait and see.

FATİH

Ailemizin yeni üyesi

 CROWN®
sizlerle

fatihkalemcom

fatihkalemcom

www.fatihkalem.com.tr

Türk Telekom ayrıcalıkları Atatürk Kültür Merkezi'nde.

İçinde sanat, dışında hayat, kalbinde Türk Telekom.

- ▶ Çocuk atölyelerinde ücretsiz etkinlikler.
- ▶ Robot Cafe'de kahve keyfi.
- ▶ Atatürk Kültür Merkezi ve yakın çevresinde ücretsiz WiFi hizmeti.
- ▶ Teknolojimizi doyasıya yaşayacağınız Türk Telekom Lounge alanı.

